

El problema d'aquesta Comissió, s'arrosega d'ençà algunes setmanes, i no es logra elegir a tres regidors responsables, perquè a cada elecció que s'efectúa, el Consistori no es posa d'acord, i els elegits presenten novament la dimissió dels càrrecs.

15 d'octubre de 1908

Presideix Francesc Puig i Alfonso.

Sessió celebrada en el Saló de la Reina Regent.

El regidor anti-solidari explica la seva dimissió de la Presidència de la Comissió de Consums.

Fargas lamenta aquesta decissió i demana que la retiri.

Pere Galí, manifesta que presentarà una proposició en el sentit de que no hi hagi deliberació sobre el tema.

Puig i Alfonso li prega que en cas de que el Consistori no accepti la dimissió de Pinilla, retiri la proposició, i la dimissió, presentant-se llavors una nova proposició en que es preguntí al Consistori el cas de Pinilla.

En aquest sentit es presenta una proposició signada per Valentí, Galí, i Nel.lo, per tal de que el Consistori no accepti la dimissió de Pinilla com a President de la Comissió de Consums.

Aquesta proposició és aprovada per unanimitat .

Perpo Jesus Pinilla contesta, que la seva dimissió és irrevocable. Aleshores Borrell i Sol dimi, teix del càrrec de Síndic de l'Ajuntament, però Puig i Alfonso lograper votació unànime del Consistori, anular la decissió.

El problema no queda resolt.

- Es aprovat un dictamen pel que es concedeixen 20.000.- ptes anuals a "L'Institut d'Estudis Catalans".

Marsà explica que tenia intenció de impugnar el dictamen, per creure, que després de la subvenció que es dotava a l'Institut d'Estudis Catalans, dintre el Pressupost de Cultura, trobava exagerada aquesta altre consignació; però Marsà indicà, que ha desistit de fer-ho, perquè aquella consignació era destinada a la compra de la biblioteca de Jacint Verdaguer.

22 d'octubre de 1908

Presideix Francesc Layret.

Sessió celebrada en el Saló de la Reina Regent.

Insisteix Pinilla altra volta sobre la seva irrevocable dimissió

de la Presidència de la Comissió de Consums. Pere Galí s'oposa rotundament.

Layret, retorna a la fórmula de la darrera sessió, i demana altre volta al Consistori si accepta o no la dimissió de Pinilla, donant com a resultat, que el Consistori en aquest l'accepta amb els vots en contra de Nel·lo, Galí, i Jiménez.

El regidor Josep Magriñà, encetà tot seguint un parlament sobre la visita real a Barcelona, que la premsa ha anunciat d'ençà alguns dies; (Precisament per aquest motiu, l'Alcalde Albert Bastardas, republicà solidari, ha preferit posar-se malalt).

Magriñà digué :

Tenia el deseo de hacer algunas indicaciones á propósito del viaje de los reyes y de su visita al Ayuntamiento.

Como la persona que ocupa en la actualidad la presidencia no es un alcalde de real orden, sino un digno compañero nuestro, á quien otorgamos nuestros sufragios, creo conviene conozca las aspiraciones del Consistorio para que pueda exponerlas cuando se dirija al jefe del Estado.

Se nos censura muchas veces porque en lugar de dedicarnos exclusivamente á las cuestiones administrativas, algunas veces hacemos política; á pesar de estas censuras, que considero injustas hasta cierto punto, en uso no ya de mi derecho, sino de lo que estimo como un deber ineludible, he de decir algo acerca de la visita del jefe del Estado.

Ha llegado el Rey; sea bienvenido. El viaje del jefe del Estado no hay duda que ha de reportar ingresos extraordinarios á Barcelona, y nosotros, como representantes de la ciudad, excusado es decir que vemos con gusto todo lo que tienda á vigorizar los recursos económicos de la ciudad.

Trátase del jefe del Estado, á quien nosotros los republicanos, enemigos del régimen, no podemos discutir, porque la ley lo declara inviolable. Así es que me guardaré mucho de poner comentarios donde pone reglas la ley.

Supongo que con ocasión de la visita de mañana habrá parlamento, y en este sentido creo que el alcalde al dirigirse al jefe del Estado podría inspirarse en las manifestaciones que se hagan en el Consistorio; de este modo, en vez de restar autoridad á sus palabras, éstas se hallarían robustecidas por la que les prestaría el asentimiento de los concejales, que ostentamos la representación legítima é indiscutible de la opinión pública.

Pensaba decirle que si el jefe del Estado es indiscutible por la ley, no lo es el presidente del Consejo y jefe de un partido político que le acompaña, el cual probablemente será el encargado de recoger y contestar las manifestaciones del alcalde; señor Maura puede discutirsele.

El alcalde podría manifestarle que el Ayuntamiento actual en inmensa mayoría es republicano y que existe en él una respetable minoría de catalanistas que no es monárquica, pues por encima de la forma de gobierno, aspiran á lo que ellos llaman la liberación de Cataluña.

Puesto que nosotros hemos de reflejar fielmente las aspiraciones populares, convendría también que le expresara que en el Ayuntamiento todos somos autonomistas; podrá haber discrepancias en apreciar determinados pormenores, pero en el fondo coincidimos.

Podría expresarle también que con ser muy importante y compleja la obra municipal, pesan más sobre nosotros que la misma obra, las leyes y reglamentos que hay que sortear.

Conviene asimismo que se entere de una serie de tristezas, ocasionadas por la aplicación de una ley odiosa; de que hay individuos expatriados, otros presos y otros pendientes de procesos que se están tramitando.

Igualmente sería conveniente que reflejara el estado de intranquilidad de la opinión pública ante una ley pendiente de la aprobación de las Cortes, en la que se trata de restringir el sufragio universal.

Los que queremos hacer de Barcelona una ciudad grande, hermosa é higiénica, nos vemos cohibidos en nuestros propósitos por la falta de medios, pues el Ayuntamiento de Barcelona no cuenta para las múltiples atenciones á él encomendadas, más que con los recursos propios. Otras capitales han obtenido importantes compensaciones: el Estado subvencionó con un cincuenta por ciento la construcción de una red de cloacas y sufragó cuantiosas obras de canalización de un río que ha de abastecer á Madrid de aguas potables.

El puerto de Barcelona es el único de España que se ha construído sin subvención del Estado; recientemente un ministro de Fomento subvencionó todos los puertos de España, pero el de esta ciudad quedó excluído en el reparto.

Todas estas cosas podría decir el señor Puig y Alfonso en su discurso, agregando otras que tal vez se le ocurran al señor Durán y Ventosa, que está en íntimas relaciones con los organizadores del viaje, especialmente el señor Cambó, quien, según se dice, es el jefe.

Espero que el señor Durán y el señor Marín recogerán mis alusiones, exponiendo lo que opinan acerca del particular.

El señor Durán: He de expresar mi conformidad con algunas de las manifestaciones hechas por el señor Magriñà, como por ejemplo la de dar la bienvenida al jefe del Estado y considerar su viaje provechoso para los intereses de Barcelona.

También suscribiría muchas de las peticiones que ha formulado; pero creo que debe dejarse al alcalde en libertad absoluta; no cohartar sus iniciativas.

Creo que las manifestaciones del señor Puig y Alfonso serán la resultante de las aspiraciones del Consistorio, apreciadas con arreglo á su criterio particular.

Por lo que se refiere á algunas de las manifestaciones del señor Magriñá, las estimo más propias para formuladas en otros puntos y con otro motivo, que en la alcaldía y con ocasión de la visita de los reyes. El alcalde no ha de hablar en nombre de los partidos políticos representados en el Ayuntamiento, sino en el de la ciudad; no ha de decir si el Consistorio se compone de republicanos y de catalanistas, circunscribiéndose únicamente á saludar á los soberanos en nombre de Barcelona, exponiéndoles sus aspiraciones.

Si el señor Magriñá quiere que ratifique el criterio que expuse varias veces sobre las formas de gobierno, no tengo inconveniente en ello. Mi conducta y la de mis compañeros es la misma que hemos seguido y la que continuaremos observando en lo sucesivo.

El señor Marsá: El señor Magriñá me ha colocado en un grave compromiso, pues no tengo la autoridad para hablar en nombre de mis compañeros. No obstante, procuraré expresarme en forma que mis manifestaciones sean fiel reflejo de lo que ellos opinan.

Estoy conforme con la mayoría, con la casi totalidad de las manifestaciones del señor Magriñá; creo que el señor Puig y Alfonso, salvando los respetos debidos á la persona del jefe del Estado, cumplirá con su deber exponiéndole las aspiraciones de Barcelona y Cataluña; el disgusto con que aquí se ve la ley de Jurisdicciones, origen de la Solidaridad Catalana, y la alarma que en nosotros, hijos del sufragio, produce todo lo que pueda contribuir á mermarlo.

Respecto de las trabas que oponen las leyes vigentes al desarrollo de las iniciativas de los Ayuntamientos, también creo debería darse á entender que Cataluña es mayor de edad para administrar sus intereses, recabando para los Municipios todo lo que se refiere á la enseñanza, beneficencia y obras públicas.

Es menester que se sepa que aquí todos somos autonomistas y que reclamamos para Cataluña una amplia autonomía que hasta ahora, á pesar de reiteradas reclamaciones, no hemos podido obtener.

Es necesario que sepamos si puede ejercitarse aún con fruto el derecho de petición.

El señor Layret ofrece trasladar al señor Puig y Alfonso las manifestaciones hechas en el debate.

("La Vanguardia")

L'endemà , 23 d'octubre de 1908, els reis d'Espanya visitaven oficialment l'Ajuntament de Barcelona.

Allí foren rebuts per l'Alcalde accidental Francesc Puig i Alfonso, que els acompanyà fins el despatx oficial de l'Alcaldia, a on els hi presentà els regidors que havien volgut anar-hi. Acabat aquestes presentacions, Puig i Alfonso dirigí als reis aquestes paraules :

«Per circumstàncies especials em trobo avui des-
empenyant l'Alcaldia d'aquesta Ciutat; això em
proporciona l'altíssima honra i l'íntima satisfacció
de rebre la visita de VV. MM. i saludar-vos en nom
de Barcelona.

»Mes, per interpretar amb més fidelitat els sen-
timents dels meus conciutadans, els desigs del po-
ble que, en unió dels meus companys de Consistori,
va portar-me en aquesta Casa per a l'administració
dels seus interessos, permeteu-me que us adreci la
paraula en el nostre idioma propi, ja que per mitjà
d'ell donem tota l'expressió al nostre sentir, i d'ell
ens servim els fills de la terra catalana per a adre-
çar-nos a Déu i als nostres éssers més estimats.

»Mai més oportú que en aquests moments en
què desitgem que el nostre afecte i les nostres aspi-
racions arribin sense mixtificacions que exigeixin
la traducció de nostre pensament, en la seguretat
que veniu ben disposats a recollir-los com a notes pre-
cioses per a la solució dels grans problemes que
afecten la nostra pàtria.

»Exemples semblants acabeu de trobar, segurament, en vostra recent visita a terres estrangeres, en alguna de les quals haureu pogut observar que regions pertanyents al mateix Estat s'expressen en diferents llengües sense que això trenqui ni atenuï en el més mínim la cordialitat de relacions que entre les mateixes han de existir.

»En tornar novament a Barcelona, acompanyat per primera vegada de la vostra augusta esposa amb tots els esplendors de la reialesa, veniu a realitzar la més alta finalitat de la vostra suprema jerarquia; veniu a conèixer i a apreciar personalment les aspiracions i necessitats del poble català la qual cosa és molt digna de lloança.

»Fa set mesos que V. M. va inaugurar personalment una de les millores més transcendents d'aquesta Ciutat, la de la Reforma i sanejament del seu casc antic. La piqueta posada a les mans de V. M. pel representant de la Ciutat, va fer caure la pedra del primer edifici cridat a desaparèixer, i ara, si V. M. m'ho permet, tindrè l'honor d'ensenyar-vos el treball que, malgrat els obstacles que una obra de tal magnitud porta aparellats, s'ha realitzat pel poderós esforç de Barcelona aconseguint l'aterrament de més de 60 cases, en un espai de temps tan insignificant.

»Moltes altres són les necessitats que aquesta Ciutat desitja que tinguin una satisfacció completa. Unes afecten la salut pública, altres el millorament de les condicions de la classe obrera i altres el complement del seu desenrotllament urbà.

»L'Ajuntament que em cap l'honor de presidir, sempre atent al benestar de la nostra estimada Barcelona, s'ha preocupat d'atendre dites necessitats, i les té estudiades i projectades, i unes, ja, i altres molt aviat, seràn sotmeses als poders públics; i el poble de Barcelona, que té avui ocasió de demostrar com emplea les seves energies i el seu esforç econòmic, espera confiadament la vostra suprema intervenció per a la solució favorable dels problemes esmentats.

»I res no he de dir-vos respecte d'altres aspiracions de caràcter polític i legislatiu perquè ja els nostres representants a Corts, que són l'expressió fidelíssima de la nostra voluntat, tenen exposat en el Parlament tot el que en dit sentit desitja Barcelona.

»No vull molestar més la vostra atenció i acabo dient-vos en nom de Barcelona: siau benvinguts.

A aquestes paraules, el rei Alfons XIII, contestà dient:

" Recibo el saludo de la Ciudad de Barcelona con la singular estimación en que la tengo

y correspondo a las muestras renovadas ahora de su buen afecto, con los votos fervientes que la Reina y yo hacemos por su prosperidad y engrandecimiento."

"Ya en anteriores ocasiones dije que es el recíproco amor al vínculo que con mis pueblos anhelo estrechar cada día más, y para comunicar con ellos son igualmente gratas a mis oídos todas las lenguas nacionales, pareciéndome cada vez preferible la expresión que mejor conserve la intimidad ingenua de los corazones que deseo sentir cercanos al mio."

"Barcelona, que ya tiene muchos títulos para sentirse satisfecha de sí misma, está llamada a un engrandecimiento que ninguno de sus ciudadanos ansía con más veras que yo. Me complacerá ver la pujanza con que entra en ejecución la reforma urbana, que tuve a dicha inaugurar meses atrás ; será siempre para mí venturoso poder secundar vuestros esfuerzos y atestiguaros la compenetración de mis deseos con los vuestros."

(Extret del llibre de F. Puig i Alfonso "Recordant coses pasades" pags 69 a 72).

El discurs de Puig i Alfonso, dit en català, com ho feu anys enrera Francesc Cambó, s'en feu ressó immediatament la premsa de Barcelona i la de Madrid. Igualment alguns dies més tard , hi hagueren interpellacions sobre el mateix tema al Parlament. El que volem destacar, però, és el reiterat equívoc que s'ha anat fent de l'encontre d'Alfons XIII i l'Alcalde de Barcelona (F. Puig i Alfonso).

El pintor Antoni Tàpies, en un article aparegut a "Cambio 16" del 24-30 de novembre de 1975, titolat en català, com tot l'article "El centralisme i la llengua", explicava que el seu avi (Francesc Puig i Alfonso) es va dirigir al rei Alfons XIII, -quan circumstàncialment era Alcalde accidental-, amb un discurs en català.

Igualment Fernando Soldevilla, en el seu "Año político 1908" (pag 357), diu "fueron los Reyes al Ayuntamiento para visitar

a los representantes de la ciudad que en esta ocasión fueron los representantes de los solidarios ".

"La música tocó la Marcha Real al entrar los Reyes, el Alcalde Sr. Puig y Alfonso, y los Concejales ...(...)"

" En el despacho del Alcalde, no en el salón de sesiones, ocuparon los Reyes, unos sillones sin dosel ni estrado, colocados entre macizos de flores y palmeras".

" El Alcalde pronunció un discurso en catalán, obedeciendo sin duda, las excitaciones que le hicieron los Concejales en la sesión del día anterior".

Amb aquestes notes volem simplement desfer l'error apreciat en l'excel.lent biografia de Cambó escrita per Jesús Pabón, quan escriu en el primer volum, pàgina 322, tot esmentant aquesta visita, que "en el Ayuntamiento el Alcalde interino Sr. Bastardas le saludó (al rei) en catalán..."

29 d'octubre de 1908

Presideix Francesc Puig i Alfonso.

Sessió celebrada en el Saló de la Reina Regent.

Comunicació de la secretaria del bisbat de Barcelona, donant compte de la mort del Cardenal Salvador Casañas i Pagès, bisbe de la Ciutat.

L'Ajuntament acordà per unanimitat l'"enterat", expresant el seu condol.

- Aprovació per unanimitat d'un dictamen de la Comissió de Governació establint en els dispensaris municipals, set consultoris per a l'assistència gratuïta de malalties especials.

6 de novembre de 1908

Presideix Francesc Puig i Alfonso.

Sessió celebrada en el Saló de la Reina Regent.

El regidor Pla i Deniel demanà que el Consistori acceptés donar el nom de Fastenrath, a un carrer de l'eixample, com a mostra d'agraïment pel llegat que l'il.lustre escritor va deixar pels Jocs Florals de la Ciutat.

- Sobre les expropiacions de terrenys en el eixample.

"La Vanguardia" fa notar que després de les hores reglamentàries de la sessió, i motivat perquè la discussió consistorial era "bizantina", els periodistes presents en el saló, abandonaren l'hemicicle com a signe de protesta contra l'Ajuntament, deixant

així sense informació als seus lectors, per protestar contra el Consistori de l'Ajuntament.

12 de novembre de 1908

Presideix Albert Bastardas.

Sessió celebrada en el Saló de la Reina Regent.

Fal·lus de la paraula Bastardas, per demanar un vot de gràcies per a Puig i Alfonso, fent constar el seu reconeixement per haber-lo substituït en l'Alcaldia durant la seva malaltia, i per l'encert de la seva gestió administrativa.

Puig i Alfonso, agraint la distinció, manifesta que tan sols ha complert amb el seu deure.

El Consistori acordà el vot de gràcies per unanimitat.

- Sobre dictamens atrassats.

- Sobre la qüestió del Laboratori microbiològic i el cas del Dr. Ferra. (s'acordà estudiar el tema i tractar-lo en la sessió que ve)

El regidor republicà solidari Guillem López enceta un tema que els diaris s'han fet ressó, i que fa referència a un donatiu per valor de 5.000 ptes que els reis entregaren a Puig i Alfonso en la seva darrera visita a l'Ajuntament.

Guillem López donà explicacions, doncs, ara com ara sembla que aquests diners hagin desaparegut, a les mans dels regidors, segons una nota d'un diari que tracta el tema.

López, senyala que malgrat Puig i Alfonso no ha de donar explicacions sobre la manera de com es repartiren aquells als pobres, cal fer notar -diu López- que va demanar consell als 43 actuals regidors, pregant-los que donguessin una llista de persones necessitades, per tal d'invertir aquella quantitat de la millor manera. (L'intent era entregar per família 25 ptes)

El que faltà per completar aquella suma, Puig i Alfonso les posà a disposició de Bastardas, quan aquest s'encarregà novament de l'Alcaldia, per fer-ne el millro ús possible.

Parlen recolzant Puig i Alfonso, els regidors Rahola, Palau, Zurdo, Giralt, i la Presidència, que manifesta que entregará la resta del donatiu seguint les instruccions del mateix Puig i Alfonso. Aquest agraeix les manifestacions que s'han fet en el Consistori, i explica la manera de com va repartir el donatiu, tenint en compte dues consideracions: "la primera -diu Puig i Alfonso-, és que essent un Alcalde popular, sortit del Consistori tenia el deure

de donar compte del donatiu i participació d'aquell a tots els regidors; i la segona, era evitar que algú pugués suposar que tractava d'afavorir a una determinada fracció política".

Intervé finalment Mundi, per indicar que en la darrera reunió de la Comissió de Governació, s'acordà per unanimitat, protestar contra la nota esmentada del diari, que suposava evidentment una inversió del donatiu amb motivacions polítiques.

- Presentació d'una moció signada per Duran i Ventosa, sobre la possibilitat d'incloure a estudi, -ara que estem a mig camí de la reforma interior-, la circulació d'un tramvia metropolità, que tingués un recorregut per les noves zones de la ciutat.
- El regidor Rubió, prenent com a pretext aquesta moció comença una dissertació molt llarga i pesada, sobre les grans obres que l'Ajuntament té pensades i les possibilitats d'acabar-les. Després d'algunes intervencions que encara fan més pesat el debat, la sessió pren un caire mig bromista, que empipa als periodistes, que determinen passades les vuit del vespre abandonar la sessió i deixar d'informar.

Una de les coses, justament que es deixaren els periodistes, fou l'aprovació per unanimitat d'una proposició per tal de que l'Ajuntament de Barcelona fes una petició oficial al President del Consell de Ministres, de l'Amnistia pels presos polítics.

19 de novembre de 1908

Presideix Albert Bastardas.

Sessió celebrada en el Saló de la Reina Regent.

Es dóna compte del telegrama enviat pel President del Consell de Ministres, contestació del que l'Ajuntament li envià amb petició d'Amnistia i indult per a tots els condemnats i processats per delictes d'opinió.

Igualment es dóna compte de les gestions realitzades pel secretari de l'Ajuntament Gomez del Castillo, a Madrid, i a qui Bastardas demana un vot de gràcies, que fou aprovat.

En aquests moments Bastardas anuncia que se li acaba d'entregar una proposició urgent, i que malgrat no la considera reglamentària, donant una vegada més proves de tolerància, autoritarà la seva lectura.

Aquesta proposició està redactada en els següents termes :

" Los concejales que suscriben, en atención a haber renunciado sus actas los diputados a Cortes por Barcelona, Sres. don Ildefonso Suñol y Casanovas, y don Emilio Junoy y Gelbert, y como las circunstancias de estas renunciaciones (anunciada por el primero desde tiempo atrás e impensada por lo que respecta al segundo) favorecería en las elecciones celebraderas para llenar las vacantes, combinaciones de sufragios que pueden contribuir a dejar sin representación parlamentaria a muchos millares de electores de este término municipal, de ideas e intereses respetables, tienen el honor de someter al Consistorio la aprobación de la siguiente proposición :

1º - Que se declare la urgencia.

2º - Que respetando los poderosos motivos que hayan podido decidir a los expresados señores a renunciar a la honrosa distinción de que les hizo objeto el cuerpo electoral de Barcelona, se exprese al Sr. Suñol que esta corporación municipal lamenta que se haya decidido en las actuales circunstancias a renunciar un cargo, del que contra su voluntad y por imperiosas atenciones de salud venia apartado, y al Sr. Junoy que igualmente lamenta, con extrañeza, su resolución."

"Casas Consistoriales, 18 de noviembre de 1908"

"NEL.LO, PINILLA, GALI, PALAU, ALTAYO ."

La proposició presentada per elements anti-solidaris, vol semblar motivada per signes de lamentació, però porta en el fons el sentiment anti solidari i una certa frustració política.

(Cal recordar que degut a aquestes renúncies, la Solidaritat Catalana presentà a les eleccions legislatives una candidatura de copo per a Barcelona, que resultarà vençuda, sortint elegida solament el candidat per minoria; Malgrat però això, la jugada política tenia la clara intenció de desbancar la candidatura del partit Republicà Radical lerrouxista, i tanmateix era significatiu que el Consistori solidari de l'Ajuntament no aprovés les esmentades renúncies polítiques de referència).

En aquest sentit el regidor Pinilla aprofita l'avinentesa per fer un balanç polític de les forces que actualment eren en combat, i sobretot del conjunt electoral apinyat sota el moviment de la Solidaritat.

Pinilla esmentà que l'esquerra només ha tingut un cert éxit din-

tre el moviment solidari, en la campanya pro sufragi universal, "cosa que ara es lluita per obtenir-lo, quan abans ja el teniem sencer".

Es lamentà Pinilla de la "labor estèril de l'esquerra, davant el treball fructífer de la dreta, que l'ha absorbit totalment", i donant a entendre que les unions d'aquests tipus resulten sempre contràries als ideals de progrès i llibertat i en benefici dels interessos dels conservadors.

Recull els atacs que s'han dirigit contra els que no militen dintre la Solidaritat Catalana (com ell mateix), protestant de que, per aquesta sola causa se'l presenti com a anti-català; diu que l'esquerra solidària només pot ésser atacada fonamentalment pel seu procediment polític, i censura les paraules pronunciades per un diputat, declarant il·legal una força política, en que hi ha elements molt aprofitables i dignes .

Finalment Pinilla manifesta l'apartament dels que signen la proposició de certes actituds que han passat a ser sustentades pels radicals i pels elements anti-solidaris. Els firmants de la proposició -acaba Pinilla-, estarán sempre a on puguin defensar amb entusiasme els ideals de una Catalunya democràtica.

Respón a aquestes paraules Duran i Ventosa dient que si el que es proposava Pinilla , era fer unes manifestaciones polítiques, ho ha aconseguit de ple...

Per tant, Duran i Ventosa l'invita ara a que retiri la proposició. Intervé Santiago Valentí, declarant-se d'extrema esquerra, dels desesperats, i pregunta a Duran i Ventosa i als seus correligionaris, si és fan solidaris de les manifestacions d'alguns polítics de la Solidaritat, que han declarat anti-català al partit Republicà Radical.

Al cap de més d'una hora de debat sobre aquest tema, Pinilla retira la proposició.

26 de novembre de 1908

Presideix Albert Bastardas,

Sessió celebrada en el Saló de la Reina Regent.

El regidor Puig i Alfonso demana al Consistori perquè es faculti a l'Alcalde per designar una representació de cinc membres perquè assistèixin al miting del proper diumenge al Palau de Belles Arts, a favor del ferrocarril del Noguera Pallaresa.

- Es dóna compte d'un dictamen de la Comissió de Governació, en que s'estableixen les bases d'una fundació destinada a honorar la memòria del juriscònsul Duran i Bas.
Zurdo deman que es canviï la frase de "honorar la memòria", per la de "enaltecer y perpetuar", i que la quantitat de 28.858.- ptes, que és el fons de la fundació, es destinin a l'instal·lació d'un forn per proveir els Assils municipals, en comptes de premiar obres de caràcter jurídic-econòmiques.
Pla i Deniel s'oposa a l'esmena de Zurdo, que es desestimada per 22 vots contra 4 (dels regidors, Zurdo, Vila, Mundi, i Valentí).
- Després d'un llarg debat s'aprova que els Pressupostos Municipals, siguin discutits en una sessió extraordinària.

3 de desembre de 1908

Presideix Albert Bastardas.

Sessió celebrada en el Saló de la Reina Regent.

Es presenten a discussió els pressupostos municipals per a l'any 1909; Comença el debat Duran i Ventosa, manifestant que impugna la totalitat d'aquests, i donant la raó als que creien que era millor discutir-los immediatament. Cre que l'Ajuntament calia que es limités a mantenir en els pressupostos per a 1909, les mateixes consignacions del de 1908, manifestant que malgrat les crítiques que se li fan a l'Ajuntament, tard o d'hora es farà justícia, i que mentrestant, l'actual Ajuntament restà esgotat, i no compta, malgrat pesi, amb el prestigi i l'autoritat moral que tenia quan "nosaltres en sentàvem en aquests bancs tres anys enrera", ja que amb aquests temps és suficient per desgastar políticament a la Corporació.

"Ademès -diu Duran i ventosa-, ens falten persones prestigioses pertanyents a diferents faccions polítiques, com poden ésser els Srs. Corominas, Zulueta, Magriñà (Josep), Giner de los Rios, Magriñà (Francesc), Ventosa i Calvell, Abadal, Porrera, Valls i Vicens, i també Bastardas, que per haver passat a ser Alcalde no pot col.laborar a l'obra municipal de manera activa, i ara està a punt de faltar-nos en Layret", (que Duran i Ventosa suposa serà elegit diputat).

"Aquí -continua Duran i Ventosa- ens hem escarrassat a remuntar el règim parlamentari, cosa que es comprèn fins a cert punt, a on

hi ha una majoria forta i disciplinada, però no aquesta, que està formada per una sèrie de minories, cap d'elles amb la capacitat de poder assumir la responsabilitat de les reformes que es realitzen, i portar la direcció política en el alt sentit de la paraula".

"Un Ajuntament que es trobi en aquestes condicions, una Corporació de la que pot dir-se, que viu a causa d'un abús de poder, - ja que la meitat d'ella hauria d'haver estat renovada al desembre passat - no és la més indicada per acometre reformes tant transcendents".

"El meu criteri - acaba Duran i Ventosa - és que l'Ajuntament s'ha de limitar a consignar les partides estrictament necessàries". Duran i Ventosa analitza les partides del pressupost que ell creu importants i justifica aquestes.

Respon per la comissió d'Hisenda, el regidor Francesc Layret; comença dient que va creure que el augment i la transformació dels impostos, suscitaria com sempre ha passat, les protestes dels interessats, però que l'opinió pública, en general, i els regidors, en concret, aplaudirien l'obra que senyala un pas, potser el més gran que s'ha donat fins ara, cap a l'anivellament dels pressupostos. Aquesta orientació - diu Layret - és la que la comissió estimava que seria aplaudida i defensada en el Consistori, a on s'ha censurat repetides vegades la costum de tancar els pressupostos amb un dèficit cada dia més gros.

Indica Layret, que per part de la Comissió li és indiferent que es discuteixi per partides o per la totalitat, però que aquesta Comissió defensarà l'obra i acceptarà les responsabilitats que això comporti.

Layret es mostra contrari a l'opinió de Duran i Vnetosa, de que l'Ajuntament estigui esgotat; totalment al revés - aclara Layret - l'Ajuntament està més viu que mai, gaudint de l'autoritat moral i del prestigi necessari per implantar la reforma que significa el sanajament de l'Hisenda Municipal.

Declara inadmissible, la teoria de que els ajuntaments solament poden acometre reformes duran els seus primers anys, i creu al contrari, que a mida que passen els anys i els que formen part d'ells tenen més coneixements i més experiència, millor poden fer les coses per implantar aquestes reformes. Indica que fins ara no ha sabut veure l'hostilitat de l'opinió pública contra els

nous pressupostos, i diu que aquesta opinió no la representen alguns elements de distinta filiació, que temps enrera se sentaven en aquests escons del Consistori.

Afirma que l'Ajuntament actual, el que ha realitzat el Contracte de Tresoreria i ha començat la Reforma Interior, és el més indicat també per organitzar l'Hisenda Municipal.

Manifesta que la Llei d'Administració Local, demana que es reorganitzi els ingressos, únic mitjà per evitar la tutela que contempla la nova Llei per a les Corporacions que duren una quantitat d'anys determinats, mantinguin un dèficit en els seus pressupostos. Després d'analitzar algunes partides d'aquest acaba Layret dient que les necessitats de la vida moderna demanen moltes despeses i que l'Ajuntament, amb els seus ingressos actuals, és totalment insuficient.

"Aquí passa el revés que amb l'Estat; doncs, mentre aquest presta els seus serveis a l'antiga i els cobra a la moderna, a l'Ajuntament se li exigeix prestar els serveis a la moderna, però els ha de cobrar a l'antiga."

El regidor Jesus Pinilla respon a Duran i Ventosa indicant que els seus arguments utilitzats són d'indole política i no de caire econòmic. Santiago Valentí, critica també l'opinió de Duran i Ventosa perquè, com a portaveu de la dreta solidària rebutja, els pressupostos, fent recaure la responsabilitat dels mateixos sobre l'esquerra, sense voler cap classe de participació en l'elaboració d'aquells.

Senyala que per ell, malgrat que la Comissió ha fet un treball correcte des de el punt de vista teòric, queda palesa una desconexió de la realitat total, en l'aspecte pràctic, de manera que els futurs pressupostos tindran només una eficàcia en el paper. Valentí ataca a la Junta Municipal de Vocals Associats com a rumiants, paraula que la Presidència demana que l'expliqui, doncs pot ésser font de malentesos; Valentí contesta que ha posat el terme en el sentit de voler dir que són persones lentes des del punt de vista intel·lectual. Acaba advertint que tal ell com els radicals votaran en contra dels pressupostos, no sense assenyalar l'audàcia d'aquests mateixos pressupostos per incidir contra les classes conservadores que detenen la propietat, l'art, la cultura, la moral, i la religió.

Interve aleshores el regidor Artur Jiménez, per assenyalar que no veu inconvenient en que s'aprobin els pressupostos, perquè està convençut que l'impost sobre l'inquilinat pesarà sobre els

llogaters.

Interve Zurdo Olivares, per manifestar que discutir sobre els pressupostos és perdre el temps, doncs, - diu - que hi ha moltius per creure que no es posaràn en pràctica.

Posats a votació els pressupostos, per la totalitat, foren aprovats per 19 vots contra 9.

Voten a favor: Borrel i Sol, Marsà, Lòpez, Rogent, Layret, Puig i Alfonso, Duran i Ventosa, Pla i Deniel, Rovira, Fuster, Fargas, Nel.lo, Peris, Galí, Rahola, Nubiola, Cararach, Esteva, i l'Alcalde Bastardas.

Voten en contra: Mundi, Moré, Jimenez, Payà, Batlle, Palau, Zurdo, Pinilla, i Valentí, (tots ells de la minoria anti-solidària).

Es presenta una proposició signada per Rogent, i Lòpez, demanant s'acordi discutir, també els pressupostos per partides de les que són incumbència de l'Ajuntament, i la resta es passi a l'aprovació de la Junta de Vocals Associats.

Discuteixen aquesta proposició els regidors Pinilla, i Pla i Deniel per entendre que això ja està reglamentat i no cal invocar cap acord del Consistori.

En conseqüència els signants retiren la preposició.

Puig i Alfonso, que en aquells moments ostentava la Presidència després d'assenyalar que havien passat les hores reglamentàries demana al Consistori si acorda prorrogar la sessió, i com que l'opinió de la majoria dels regidors és contrària, dona per acabada la sessió.

Malgrat això alguns regidors com Pinilla, protesten dient que els pressupostos no havien quedat aprovats i que calia discutir-los per partides.

Al tenir coneixement del que passava, Bastardas, va reconèixer que Pinilla i els altres regidors que demanaven discutir els pressupostos per partides tenien raó i en conseqüència va prometre convocar una sessió extraordinària per tal de procedir a les discussions pressupostàries.

7 de desembre de 1908

Presideix Albert Bastardas

Sessió celebrada en el Saló de la Reina Regent.

Sessió extraordinària per discutir i aprovar els avantprojectes de pressupostos de l'Eixampla i de l'Interior per l'any 1909.

El pressupost de l'Eixampla que puja 6.112.624,04 ptes, s'aprova després de llargues discussions amb el vot en contra de Valentí i quatre regidors més.

La dificultat de posar-se d'acord entre els grups de regidors repercutí en la sessió; per aquest motiu la sessió fou suspesa durant més de tres hores en que el regidors deliberaren entre sí per arribar a un acord; recomençada aquesta a la 1 de la nit s'aprova el pressupost de Interior malgrat les moltes esmenes presentades.

Quan la Presidència aixecà la sessió, eren tres quarts de cinc de la matinada.

La sessió havia durat dotze hores seguides.

10 de desembre de 1908

Presideix Albert Bastardas

Sessió celebrada en el Saló de la Reina Regent.

Notificació del Govern Civil, sobre la resolució per la qual són reposats els regidors de l'Ajuntament de Barcelona delegats a la Junta de la Sèquia Comtal, i anul.lant l'acord que aquesta Junta havia adoptat al negar-los-hi veu i vot, en les deliberacions. Tràmit normal.

17 de desembre de 1908

Presideix Albert Bastardas.

Sessió celebrada en el Saló de la Reina Regent.

Comunicació del Governador Civil traslladant una R.O. del Ministeri de Governació en que es declarava que era competència de l'Ajuntament tot el que feia referència al servei de recollida d'escombraries i la seva reglamentació.

Interve Rahola per senyalar que aquest decret és en la pràctica la municipalització d'aquest servei.

- Llarg debat sobre un dictàmen de la Comissió de Foment referent a la Companyia de Tramvies de Barcelona a Sant Andreu i altres recorreguts.

Es de destacar que el debat es presenta entre els regidors solidaris que combaten el dictàmen i els regidors anti-solidaris que el defensen. La qüestió pendent es saber si aquesta Companyia de Tramvies tindrà les mateixes obligacions que les altres companyies aprovades anteriorment pel Consistori, o bé l'Ajuntament acceptarà

el dictàmen en que s'especifica que les obligacions de les companyies de tramvies, aprovades pel Consistori anteriorment no afecten a la nova companyia abans esmentada.

Un cop presentades les esmenes el dictàmen passà a votació aprovant-se per 15 vots contra 11.

Voten a favor: Badia, Altayó, Costa. Moré, Oliva, Lòpez, Jimenez, Payà, Vila, Batlle, Palau, Zurdo, Esteva, Pinilla, i Valentí.

Voten en contra: Roca, Rubió, Rogent, Puig i Alfonso, Duran i Ventosa, Pla i Deniel, Fargas, Peris, Rahola, Layret, i el President Bastardas, que ho fa amb les minories, cosa que no és usual en el Consistori.

Davant el resultat de la votació Duran i Ventosa reacciona dient que aquesta constitueix una segona victòria dels anti-solidaris, senyalant que alguns regidors s'han unit, a l'hora de la votació, al grup de regidors que defensaven el dictàmen, perquè en les darreres eleccions legislatives (celebrades la setmana passada) no va guanyar la Solidaritat Catalana. (El regidor Layret de la candidatura Solidària no sortí elegit).

Guillem Lòpez intervé per manifestar que malgrat haver votat el dictamen dins del grup dels antisolidaris, segueix essent tan solidari com abans.

Aprofitant aquest ambient, el regidor Pinilla fa saber que té presentada una preposició signada per regidors del seu grup (anti-solidari) demanat que consti en acta la complaença amb que el Consistori ha vist la conducta civilitzada observada pel poble de Barcelona, amb motiu de les darreres eleccions.

Duran i Ventosa, molestat per aquestes paraules, felicita a Pinilla per la compenetració que existeix - diu - entre els anti-solidaris i els que es diuen extra-solidaris.

A partir d'aquest moment, els debats del Consistori són portats per un obstruccionisme latent, entre partidaris solidaris i anti-solidaris.

Es presentà finalment, l'anunciada proposició signada per Pinilla, Galí, Jimenez, i Valentí. Duran i Ventosa combat immediatament la urgència de la proposició senyalant que és sintomàtic que aquesta es presenti justament un cop coneguts els resultats de les darreres eleccions. (Cal recordar que foren guanyades pel partit Republicà Radical). Afegeix que quan eren els solidaris els que guanyaven les eleccions no creien pas que calgués justificar

d'alguna manera que l'Ajuntament es mostrés joiós del comportament ciutadà. (L'any 1906 el Consistori aprovà una proposició semblant motivada per la manifestació solidària del 20 de maig; d'ençà, no hi hagut cap més proposició en aquest sentit fins la d'avui). Es de destacar que la proposició diu: "que conste enacta la complacencia con que ha visto el Consistorio la "levantada" conducta observada por el pueblo de Barcelona..." , de manera que insinua no solament una victòria electoral sinó, inclús un aixecament moral i polític destacat per sobre d'altres esdeveniments.

Duran i Ventosa acaba dient que "Si se quiere provocar una votación para que se signifique en ella la mayoría antisolidaria, lo juzgo tambien inútil, pues bastante se ha señalado anteriormente". Després d'algún que altre incident dintre aquest debat, és posada a votació la urgència de la proposició esmentada, aprovant-se per 13 vots contra 10.

Immediatament es vota la proposició anterior, que dóna també el mateix resultat (14 contra 10).

Voten a favor: Mundi, Costa, Moré, Oliva, Jimenez, Payà, Vila, Batlle, Palau, Zurdo, Galí, Pinilla, Valentí i el President Bastardas que no ha seguit la tònica anterior i ha votat amb les majories republicanes, bé que amb elements anti-solidaris.

Voten en contra: Roca, Lòpez, Rubió, Rogent, Layret, Puig i Alfonso, Duran i Ventosa, Pla i Deniel, Rovira, i Fargas.

24 de desembre de 1908

Presideix Albert Bastardes.

Sessió celebrada al Saló de la Reina Regent.

- Es dóna compte de la visita feta a Barcelona pels representants de la ciutat de Toulouse.

Francesc Layret intervé en la qüestió de la nova Llei d'alcohols, a punt d'aprovar en el Parlament, i critica la funesta política d'anar mermant els ingressos dels ajuntaments, arribant a la situació que aquests hauràn de incrementar els impostos, degut a que l'Estat, a més a més de donar-los la feina de cobrar un nou càrrec als ciutadans l'Ajuntament, perderà prop de 379.000.-ptas. anuals. Fonementantse en aquesta evidència, Layret presenta una proposició, perquè el Consistori expressi a l'Estat, que renunciï al cobrament de la quota de consums per alcohols i per sal, o contrariament al recaudi ell mateix, sollicitant de les entitats econòmiques de la ciutat que recolzin la justa reclamació de l'Ajuntament barceloní.

La proposició de'n Layret és aprovada per unanimitat.

28 de desembre de 1908

Junta Municipal de Vocals Associats.

Presideix Albert Bastardas.

Sessió dedicada a la discussió i aprovació dels pressupostos municipals per l'any 1909.

Amb facilitat s'aprova la totalitat del pressupost de l'Eixample. Es debat el pressupost sobre despeses i ingressos del de l'Interior, en el que hi surten partides noves, com l'impost sobre l'inquilinat dels pisos, etc.

Alguns regidors anti-solidaris continuen contraris al pressupost de l'Interior i Layret manifestà que si durant el temps en que aquest han estat a l'exposició pública només s'han presentat esmenes en qüestions de beneficència, troba estrany que ara que es discuteix per partides, no s'accepti el pressupost.

Després d'un llarg debat de pros i contres es posa a votació la totalitat del pressupost de l'Interior, quedant derrotat per 31 vots contra 23.

Voten en contra: Mundi, Oliva, Vila, Palau, Zurdo, Valentí, Bene-sach, Vila Piniella, Maynou, Jolis, Jiménez, Canals, Bordas, Martí, Cañellas, Andreu, Arjona, Cabot, Calzada, Espelta, Dominguez, Bergadà, Sabadell, Salas Puig, Castells, Caballé, Rafel Perelló, Mestres, Julià, Hugas, i Sadó.

Voten a favor: Badia, Cardellach, Roca, Borrell i Sol, Lòpez, Rubió, Rogent, Layret, Puig i Alfonso, Duran i Ventosa, Pla i Deniel, Rovira, Fuster, Fargas, Nel.lo, Peris, Galí, Rahola, Nubiola, Pinnilla, Balcells, Perelló, Tobella, i el President Bastardas que torna a votar amb la minoria.

Davant d'aquests resultats Duran i Ventosa es queixa publicament dels vocals no-regidors, que han anat allà - diu - deliberadament a rebatre els pressupostos de l'Ajuntament; d'aquesta actitud, l'Ajuntament ha quedat amenaçat directament.

Intervè també Francesc Layret dient que l'actitud dels vocals no-regidors no li estranyava gens, després de llegir "La Gaceta de los Vocales Asociados", al.ludint a "La Vanguardia".

Manifesta Layret que tant ell com els seus amics de la Comissió d'Hisenda es consideraran deslligats de tota responsabilitat, després de veure el resultat d'aquesta votació. Declara igualment que la Comissió no representarà cap nou pressupost, deixant aquesta

tasca al "zel i sabiduria dels sis regidors que han votat contra la totalitat" dels pressupostos municipals.

Augmenta el debat entre Layret i Palau, i difícilment Bastardas, amb la campaneta, logra imposar silenci.

Després d'un bon rato de discussió, Bastardas aixeca la sessió. Gran impacte en l'opinió pública, al saber-se el resultat de la votació, i la doble derrota dels regidors solidaris de l'Ajuntament barceloní.

L'Ajuntament s'ha quedat sense pressupostos per a 1909.

31 de desembre de 1908

Presideix Albert Bastardas.

Sessió celebrada al Saló de la Reina Regent.

Pren la paraula Francesc Layret per recordar que per a 1909, l'Ajuntament de Barcelona s'ha quedat sense pressupostos, conseqüència de que la Junta de Vocals Associats, no els va volguer aprovar.

Recordà una sèrie de R.O. i lleis que preveuen aquesta anòmala situació i diu que l'Ajuntament davant el fet consumat no tindrà més remei que aplicar per l'any vinent, els mateixos pressupostos de 1908, Tal com és senyala en aquestes disposicions.

Intervé Duran i Ventosa dient que, no està conforme en el plantejament que fa la Comissió d'Hisenda per boca d'en Layret, i demana que es presentin uns nous pressupostos amb la col.laboració dels regidors que varen votar en contra de la totalitat.

Layret contesta reafirmant-se en la exposició anterior i sobretot en el que fa al manteniment dels pressupostos tal com foren plantejats. Legalment - indicà Layret - l'Ajuntament no pot presentar cap més pressupost per l'any vinent.

Santiago Valentí senyala que possiblement els vocals associats van votar negativament com a venjança de les burles que se'ls feu amb motiu de la votació sobre el Pressupost de Cultura. El regidor Zurdo també és del mateix parer.

El regionalista Duran i Ventosa contesta a Valentí dient que molt s'extranya que tracti a una institució que és fruit de l'atzar, amb tant de respecte.

Fa constar, que els que votaren en contra de la totalitat del Pressupost de l'Interior no tenen cap pla ni evolutiu ni revolucionari, per normalitzar l'Hisenda Municipal.

Layret denuncia als vocals associats no-regidors, com a representants de la burgesia, i és sorpren que aquest hagin fet aliança política amb els regidors de l'esquerra republicana radical, a

a no ser que aquests últims hagin abdicat dels ideals...
finalment el Consistori acorda demanar a l'Assessoria Municipal la legalitat o no de presentar un nou pressupost. En cas afirmatiu es presentarà una preposició per que es confeccioni el nou pressupost.

- Sobre escoles d'art i oficis en els districtes cinquè i setè
- Sobre el monument dedicat a Pi i Margall.

7 de gener de 1909

Presideix Albert Bastardas.

Sessió celebrada en el Saló de la Reina Regent.

- Incident entre Zurdo i Lòpez, per qüestions de competència entre les Comissions de Governació i Foment.
- Aprovació d'una resolució per discutir l'expedient del Laboratori microbiològic durant les sessions que siguin necessàries.

- Sobre un dictamen d'apertura de carrers de l'eixample.

- Sobre una interpel·lació. El President Bastardas manifesta que havent-se anunciat una interpel·lació per part del regidor Jesús Pinilla deixarà la presidència per poder-la contestar.

Pinilla explica l'incident entre Zurdo i Lòpez (degut a qüestions de competència entre Comissions), i acusa a la Presidència de falta d'energia, per acabar l'esmentat incident. Això no tindria cap importància - diu Pinilla - si no fos per la campanya que alguns regidors han començat, fora del Consistori, i en centres polítics de la ciutat, manifestant que l'Ajuntament actual està esgotat i fracassat, mentre feien judicis temeraris sobre el Consistori Municipal, minvant la credibilitat popular de l'Ajuntament barceloní.

"Em queixo d'alguns regidors que com Duran i Ventosa en lloc de sortir al pas d'aquestes campanyes que són injustificades, les augmenten i les abonen".

"Si el senyor Duran i Ventosa es creu fracassat, que marxi a casa seva i no vingui aquí a impedir el lliure desenvolupament dels plans previstos per l'Ajuntament, que són recolzats per la majoria dels regidors, que no creuen en el fracàs ni en l'esgotament de la política municipal d'aquest Consistori".

Respon Duran i Ventosa en to sornaguer, preguntant si és a ell, a qui es dirigeixen aquestes paraules.

Pinilla replica afirmativament, i Duran i Ventosa respon que no havia entés ben bé de qui es tractava....

Continua parlant Pinilla i diu que aquests procediments són més propis de dones que d'homes, i afegeix que quan es té la responsabilitat dels vots, només existeixen dos camins: seguir les inspiracions de l'opinió pública o dimitir.

Parla de un fenòmen especial, que consisteix en fer creure que és necessari constituir un nou Ajuntament, per substituir l'actual donant a entendre que aquest no representa els desitjos de l'opinió pública de Barcelona.

Protesta igualment de la manera que es porten els debats en el Consistori, que serveix també per desacreditar davant del poble la corporació municipal, i donen un marge d'avantatge a elements contraris a l'Ajuntament per que facin campanya en contra.

Si existeix l'intenció de fer caure l'Ajuntament per donar pas a l'adveniment de la nova Llei d'Administració Local, que és digni clarament. Acaba dient que dintre el Consistori, cap regidor s'ha de sentir fracassat, sinó tot el contrari, facilitant el treball municipal en lloc de contrarestar-lo com s'està fent.

(Mostres d'aprovació dins del sector antisolidari).

Intervé aleshores Bastardas, per explicar que varies vegades ha mantingut converses entre els regidors per tal de calmar els ànims doncs de res servirien les impositcions de la Presidencia, si els regidors - que ja són majors d'edat - no aprenen a respectar-se mutuament. (Aprovació general).

A continuació parla Duran i Ventosa, per reafirmar-se en els fets i en les paraules que ha dit a les darreres sessions.

Joaquim Giralt, diu que si Duran i Ventosa, que fins ara ha estat el capdavanter d'una majoria relativa, no creu que sigui just ni correcte que aquesta deixi ara empantanegat, alguns dels molts problemes que encara no s'han resolt.

Intervé Palau en contra de Duran i Ventosa manifestant que, malgrat no s'hagin aprovat els pressupostos municipals, no es motiu suficient per llençar l'Ajuntament per la finestra.

(Duran i Ventosa havia donat darrerament una conferencia política que tenia per arguments totes aquestes generalitzacions que ara se li critiquen).

Estant el debat en aquest punt, intervé Pere Rahola, per dir

que a la conferència de Duran i Ventosa hi ha un fons de veritat; el fraccionament del Consistori per les múltiples representacions que l'integren, més atentes als fins partidistes, que al benefici de la Ciutat.

Això fa que dintre l'Ajuntament hi falti l'esperit col·lectiu necessari per a la bona marxa de tota la Corporació.

D'aquí ve, que l'Ajuntament és trobi incapacitat per realitzar grans obres, per a les quals tampoc compta amb els recursos propis, ja que han estat desestimats per la Junta Municipal els pressupostos corresponents a aquest any i l'Ajuntament no es troba en condicions de realitzar les obres projectades, de quina quantia podem fer-nos capaços tenint en compte que tan sols per la portada d'aigües eren necessàries 80 ó 90 milions de ptes. Fa esment del Pressupost de Cultura i diu que ignora si el fet que la Junta Municipal negués a l'Ajuntament els recursos que aquest demanava, era degut a que l'opinió pública havia perdut la confiança en ell, o bé que el sacrificis que es demanaven a la Ciutat, eren superiors a la força contributiva d'ella mateixa, cosa que les properes eleccions municipals s'encarregaran d'aclarir-ho.

Intervé Francesc Layret, al ser indirectament citat, per dir que en l'actual Ajuntament no hi hagut mai majoria en l'autèntica accepció de la paraula, sinó majoria accidental, formada per agrupacions que s'han unit o desfet segons coincidien o no en els assumptes polítics i administratius.

Layret no creu que l'Ajuntament estigui esgotat, doncs sinó ha pogut realitzar, per dificultats sorgides o per falta de mitjans, alguns dels seus projectes, en el seu haver, hi ha més encerts que errors.

Explica que per les millores projectades es necessiten diners i que després del que va passar amb el Pressupost d'aquest any, l'Ajuntament està impossibilitat per aixecar un nou empréstit. Acaba dient que mentre no se li demostrí el contrari, creurà que l'Ajuntament actual, té la confiança de l'opinió pública de Barcelona.

Després del torn de rèpliques, insisteix Layret en que, a part de les qüestions que de manera important han afectat o afecten a Catalunya, els republicans solidaris i els regionalistes no han votat mai amb una certa unitat, formant així el que podríem anomenar una majoria estable.

14 de gener de 1909

Presideix Albert Bastardas.

Sessió celebrada al Saló de la Reina Regent.

Debat sobre el dictàmen de la Comissió de Reforma proposant que l'Ajuntament entri al concurs obert per l'Estat per l'adquisició d'un solar destinat a Casa de Correus i Telègraf de Barcelona. La discussió es centra particularment en l'emplaçament que ha de tenir la nova central de Correus, i que la Comissió ha col·locat al capdevall de la Gran Via A (l'actual Via Laietana) que s'està obrint amb les obres de la reforma. (El lloc triat, és on hi ha actualment la Central de Correus i Telègrafs). El regidor Rubió discutí ampliament el projecte senyalant que el lloc projectat era poc cèntric i faltat de comunicacions; Bastardas, en nom de la Comissió, digué que justament s'havia pensat instal·lar-la allí, degut a que era a prop de l'Estació de França, del Port, i de la Borsa.

El dictàmen fou aprovat amb el vot en contra de Rubió.

- Es presentà una proposició perquè sigui donada una gratificació als empleats municipals de l'interior. Un regidor demanà que fos retirada i presentada de nou en una altra sessió en que hi assistissin més regidors. Galí s'hi negà en rodó, i demanà que fos votada immediatament. La proposició fou derrotada.

21 de gener de 1908

Presideix Albert Bastardas.

Sessió celebrada en el Saló de la Reina Regent.

Després de llegida l'acta de la sessió anterior el regidor Pini-lla manifestà que degut a estar malalt no va poder votar en la darrera sessió la proposició presentada sobre la gratificació als empleats de l'Ajuntament, fent constar ara el seu vot a favor. També ho fan així els regidors Zurdo, Batlle, Nel·lo, Oliva, Mundi, Valentí, i Palau (tots ells anti-solidaris).

Davant d'això el regidor Pere Galí, anuncia que tornarà a presentar-la per tal que la votació sigui més concreta, però la Presidència s'hi oposà per estimar que, reglamentàriament, calia presentar-la quan arribi el torn de les proposicions.

Arribat aquest, es presentà una proposició urgent signada per Galí, demanant que es concedeixi una gratificació del 10% del sou mensual, a tots els empleats municipals, però indicant alhora, una mínima quantitat indispensable, xifrada en 15 ptes.

Es discuteix la urgència d'aquesta proposició per part de Guillem Lòpez, que es defensada per Galí. Posada a votació la urgència de la proposició, és aprovada per 18 vots contra 11. Duran i Ventosa explica el seu vot favorable a la urgència, indicant que si en la sessió anterior havia demanat que s'aplacés la votació era per la falta de regidors, que feia de l' assumpte gairebé una qüestió privada sense ser representativa del sentir de la majoria del Consistori.

Francesc Layret critica que l'Ajuntament prengui en consideració la proposició presentada, per estimar que resulta molt poc seriós, votar dues vegades la mateixa proposició, encara que canviada, significaria un precedent funest pel prestigi de la Corporació Municipal i els interèsos de la Ciutat.

Aquestes crítiques són contestades per Galí, indicant que la proposició presentada, té només una semblança molt remota amb la votada la sessió anterior.

Layret però insisteix en que els canvis de paraules i alguna que altra modificació sintàctica no significa de cap manera que es tracti d'una nova proposició. Afegeix que ell no pot aprovar un acord que implica pel municipi una despesa de 86.000.- ptes., i anuncia que si es posasa a votació es retirarà de l'hemicicle per el.ludir tota responsabilitat.

Es posa a votació la conveniència de prendre en consideració aquesta proposició, donant com a resultat, 19 vots a favor i 11 en contra.

Al conèixer Layret aquest resultat abandonà la sessió.

Immediatament es posa a debat la proposició que es combatuda pel republicà Guillem Lòpez, censurant a la majoria accidental (composta de regidors anti-solidaris i extra-solidaris) que patrocinen les gratificacions extraordinàries.

Lòpez senyala que si la proposició és aprovada caldrà afegir-hi 50.000.- ptes. més destinades als empleats de l'eixampla. Creu totalment anòmala que un Ajuntament que salda els seus pressupostos amb dèficits, i que per falta de cosnignacions no pot atendre serveis tant urgents com els d'higiene i les canalitzacions de l'aigua, concedeixi ara gratificacions a persones que ja cobren un sou i en canvi no es plantegi la possibilitat de destinar aquest diner, a obres humanitàries, socorrent obrers en situació d'atur forçós i a gent pobre.

Anuncia que sobre això presentarà una proposició incidental. Llegida aquesta pel secretari, es demana que la quantitat destinada a les gratificacions sigui invertida i mitat a favor d'obrers parats i mitat per socórrer pobres de la ciutat. Alguns regidors s'oposen a que la proposició sigui aprovada. Guillem Lòpez diu que s'estranya que la majoria accidental no volgui aprovar una proposició que intenta afavorir els veritables desheredats.

Jimènez: - "Eso son camándulas"

López: - "lo de Vds. sí que son camándulas"

Pere Galí intervé, per manifestar que la proposició del Sr. López és inoportuna i que millor hagués estat presentar-la quan es votessin consignacions per a festes i banquets. Senyalà que la majoria dels empleats del Municipi, a qui es tracta de gratificar són empleats necessitats.

Contesta Lòpez dient, que si la majoria dels regidors creu que hi han empleats mal pagats, el cal és augmentar-los el sou... i no donar-los una "propina".

Galí: - "Eso de propina está muy mal dicho. No denigre tanto S.S. los empleados municipales, que no son mozos de café".

El president Bastardas: - "Los mozos de café son personas tan dignas como el primero".

Així el debat s'inicia la votació de la proposició incidental de Guillem Lòpez, que és desestimada per 26 vots contra 2 (López i Duran i Ventosa).

Jimènez: - "Ya tiene el sr. López una opinión en favor de la suya".
"(Una voz del público: "Calla payaso").

"Los concejales republicanos anti-solidarios protestan; el Presidente Sr. Bastardas ordena a la guardia municipal que presta servicio en la tribuna pública, que expulse al interruptor".

Jiménez: - "Por mí que lo dejen"

La guàrdia municipal expulsa a la persona que havia cridat.

Finalment es vota la proposició de'n Galí, que queda aprovada per 26 vots contra 9.

28 de gener de 1909

Presideix Albert Bastardas.

Sessió celebrada al Saló de la Reina Regent.

"La Vanguardia" qualifica aquesta sessió d'escandalosa, degut a la posició del públic i dels regidors.

Pere Galí demana la paraula per indicar que en la darrera sessió no va tenir pas l'intenció d'ofendre a ningú ni molestar als mo-

ssos de café i camarers (després de les paraules que Galí va pronunciar la setmana passada, un sentiment de protesta inundà els gremis de camarers i cafetèries en general).

La Presidència afegeix que en les paraules de Galí no hi hagué frases injurioses, de manera que el regidor Galí pot quedar tranquil.

Però Galí continua parlant, concretament, contra un article aparegut en un diari de Barcelona ("La Publicidad"), sobre aquest mateix tema, i manifesta que d'ara en endavant degut a tot aquest afer, suspén qualsevol relació oficial amb el regidor Lòpez.

Davant d'aquesta posició inesperada, els regidors protesten entre ells i s'increpen des dels bancs; "La Vanguardia" comenta que caldria un pressupost de cultura pels regidors...

La Presidència intenta fer silenci amb la lectura del despatx oficial, però no ho aconsegueix. Els regidors Zurdo, Pinilla i Valentí "a grito pelado" demanen que Lòpez es retracti de l'esmentat article en que, es diuen conceptes injuriosos als regidors que, votaren les gratificacions als empleats municipals.

El títol d'aquest article és "Atraco Consistorial". (veure *les Notes*).

Lòpez demana la paraula sense que s'aconsegueixi fer el silenci. S'intercanvien insults entre Lòpez i Galí.

Finalment el Sr. Lòpez, després del despatx oficial, dóna les explicacions oportunes i diu que el Sr. Galí s'excedeix per hipertrofia del seu amor pròpi; a part de que a ell el té sense cura que aquest retir o no les relacions amb ell.

- Es dóna compte d'un dictàmen de la Comissió d'eixample, perquè es conedeixin també gratificacions als empleats d'aquesta zona, com a prova d'igualtat entre els empleats de l'interior i els de l'eixample.

Santiago Valentí es congratula de la presentació d'aquest dictàmen i manifesta que és deplorable que es generalitzi el sistema d'opinar fora del Consistori, (referint-se, evidentment, a l'article del regidor Lòpez i a la conferència que fa pocs dies va fer en Duran i Ventosa).

Pinilla no està d'acord ni amb Duran i Ventosa, ni amb Guillem Lòpez sobre el mateix motiu.

Layret i Rahola anuncien que votaran en contra del dictamen, explicant que malgrat trobin correcte el criteri del dictamen, no poden votar-lo per les raons que ja explicaren en el seu moment, i sancionar així unes despeses que consideren injustificades, atenent sobre tot la situació de l'Hisenda Municipal.

Guillem Lòpez reconeix que l'article de "La Publicidad" és una mica fort, però que encara el troba fluix davant la magnitud de la qüestió presentada en la darrera sessió. Sobretot quan es refereix a la re-votació, anul·lant un acord de l'Ajuntament. Creu que era necessari que tots els electors s'enterin de la gravetat excepcional de l'acord adoptat en l'última sessió. Tots els electors - afegeix - sense distinció de partits.

La gravetat - continua - no està en l'acritud de les meves apreciacions sinó en el fet en sí. Jo no posseixo les galanes formes retòriques del sr. Valentí i amb límito a expressar-me amb la rudesia de la veritat.

D'altres embla que volguin afalagar als empleats, perquè els vots de la majoria d'ells, especialment dels subalterns, han donat el triomf a les últimes eleccions a determinats candidats, i perquè esperen comptar novament amb la seva cooperació en les que s'apropen. (protesten alguns regidors).

Lòpez: - "dic que els empleats poden fer ús del vot en un sentit determinat..."

Fuster: - "això és insultar a la gent..."

Pinilla: -"ho diu un company de vosté sr. Lòpez".

Per Lòpez continuà dient que en el seu article es limità a fer un anàlisi, basat en una hipòtesi que pot contestar-se, suposant que siguin inexactes les meves apreciacions en el mateix terreny, i sense necessitat de portar el debat al Consistori.

Aquí vinc a defensar els interèssos de l'Ajuntament - continuà dient - si aquests són incompatibles amb els dels empleats, em té sense cura. Pitjor per a ells!

Acabà manifestant que, malgrat tot, votarà en contra del dictamen, si bé creu que aquest aporta unes raons justes.

Duran i Ventosa també indicà, davant tot això, que malgrat les opinions que va dir en la conferència pronucniada a la Lliga, no agradin als regidors Valentí i Pinilla, les ratifica.

Posat a votació el dictamen, és aprovat amb els vots en contra de Layret, Rahola, Lòpez, Giralt, Nubiola, Borrell i Sol, i Marsà.

4 de febrer de 1909

Presideix Albert Bastardas

Sessió celebrada al Saló de la Reina Regent.

Sessió de tràmit.

8 de febrer de 1909

Presideix Albert Bastardas.

Sessió celebrada al Saló de la Reina Regent.

Sessió extraordinària per debatre el dictamen sobre els suposats abusos en el Laboratori Microbiològic.

Es proposa s'aparti del càrrec de director del laboratori, al Dr. Lluís Claramunt, separant-lo també del cos d'empleats Municipals. LLarg debat que queda per una altra sessió extraordinària.

11 de febrer de 1909

Presideix Albert Bastardas.

Sessió celebrada al Saló de la Reina Regent.

Es discuteix la preparació d'un nou pressupost municipal extraordinari que cubreixi les obres amenaçades, sense que alteri la xifra del dèficit actual, per tal que aquestes puguin continuar.

Es tracta de la Casa de Lactància, Escola de Cecs i Sords, i d'altres.

Layret demanà com a President de la Comissió d'Hisenda l'opinió dels representants de les minories i majories del Consistori, que mostrant-se favorables, quedà aprovat.

18 de febrer de 1909

Presidei^x Albert Bastardas.

Sessió celebrada al Saló de la Reina Regent.

- Petició per donar un vot de gràcies al sr. Gómez del Castillo, secretari de l'Ajuntament per les llargues gestions realitzades a Madrid; Lòpez aprofità l'ocasió per fer un elogi dels alcaldes populars.

La Presidència dóna una llarga explicació sobre les activitats del secretari i del treball realitzat per l'Ajuntament actual.

- Sobre els augments graduals s'aproven alguns dictàmens que afecten a empleats municipals.

25 de febrer de 1909

Presideix Albert Bastardas.

Sessió celebrada al Saló de la Reina Regent.

Interpel·lació del regidor Jesús Pinilla sobre la policia d'investigació criminal de Mr. Arrow, en el sentit que cal saber si l'Ajuntament estava disposat encara a satisfer les 50.000.- ptes, anuals que estàn destinades a ella en el pressupost de 1908.

Igualment demana explicacions a Duran i Ventosa, i a Antoni Marsà, que són representants de l'Ajuntament a la Comissió Mixta, per

saber si val la pena donar tants diners pel servei que fa aquesta policia.

Després de les preguntes que formula Pinilla, Duran i Ventosa, s'encarregà de contestar en nom de la Comissió Mixta; digué que no existien discrepàncies dins de l'esmentada Comissió; s'estranya de la campanya què, en aquests moments, determinats elements porten a terme per desprestigiar la policia d'investigació i anul·lar-la, justament ara que ja no hi han atemptats.

Duran i Ventosa diu que no sap si la pau que ara es respira és gràcies a la policia d'investigació de Mr. Arrow, o bé a la reorganització de la policia governativa, però en tot cas si ara l'Ajuntament negués la subvenció a la nostra policia i per desgràcia recomencessin els atemptats, jo particularment tindria remordiments de consciència d'haver-ho permès.

Duran i Ventosa davant el curt temps de vida que li queda a l'actual Ajuntament no creu oportú, revisar la política d'aquesta policia i menys encara divulgar aquestes coses d'ordre pràctic.

El discurs del cap de la majoria regionalista és acollit per mostres d'aprovació gairabé per tothom.

Després d'un intercanvi d'opinions entre Pinilla i Duran i Ventosa, intervé en el debat Bastardas, per dir que ell no pot donar pistes ni notícies dels serveis prestats per la policia d'investigació criminal, però si que pot - fiant-se de la discreció i la prudència dels regidors - acompanyar aquests a les oficines d'aquell cos policíac, a les ordres de Mr. Arrow, on aquest i els seus auxiliars donaràn dades referents als registres que es fan, serveis realitzats i altres accions que segur seran de l'aprovació dels regidors, i així es convenceràn que es tracta d'un organisme més seriós del que a primera vista pogui semblar.

Bastardas afegeix, que un dels grans defectes de l'antiga policia espanyola, era en gran part la desmesurada afició als elogis de la premsa, el que en argot se'n diu "bombo", i que portava a alguns a usurpar serveis d'altres i a exagerar serveis, fins i tot a inventar-los.

La policia ha de ser reservada, -continua Bastardas - discreta, esperant que siguin els seus superiors els que en el moment oportú facin públics els serveis que creguin que es poden donar a la publicitat. Aquesta es la línia de conducta seguida per la policia d'investigació criminal, i la que s'haurà de seguir d'ara endavant si volem obtenir els resultats que tots desitjem.

Afegeix Bastardas que l'ideal d'acabà amb els atemptats terroristes pot aconseguir-se per dos camins: un, el descobriment i càstig de tots els autors, i l'altre per mitjà d'una vigilància que dongui als criminals - ja de per si covards - la por de ser descoberts impedit així la col·locació d'explosius. A jutjar pels efectes, una d'aquestes dues coses s'ha aconseguit, doncs ençà mig any enrera, Barcelona s'ha vist lliure dels crims terroristes.

Explica que no sap quin tant per cent pot haver-hi per part d'aquesta policia a la consecució de l'actual tranquil·litat, i diu, que malgrat existís algú que altre dualisme entre Mr. Arrow i el Sr. Mas, cap de la policia governativa, degut principalment a diferents conceptes de l'estratègia policíaca, s'ha solucionat espontàneament per la dimissió del segon.

Bastardas acaba dient que el dia que estigui convençut que la policia d'investigació criminal no respon a altra cosa que a mantenir en nòmina un personal concret, serà el primer en demanar a l'Ajuntament que la suprimeixi.

4 de març de 1909

Presideix Albert Bastardas.

Sessió celebrada al Saló de la Reina Regent.

Es dona compte d'una comunicació del Govern Civil desaprovant el Pressupost Extraordinari dit de Cultura.

Francesc Layret demana la paraula per indicar que la comunicació que s'acaba de llegir té una importància extraordinària, doncs, sentant la doctrina de la desaprovació de l'esmentant Pressupost, està també sentada doctrina sobre futurs pressupostos municipals, canviant radicalment la doctrina establerta fins ara, amb l'aprovació provincial i la del Governador Civil.

Layret fa la història del Pressupost de Cultura, i manifesta que el Governador Civil té part de responsabilitat, doncs no ha fet res més que atendre a les resolucions de la Comissió Provincial. En aquest informe - continua Layret - es formulen crítiques contra l'Ajuntament tant en l'aspecte econòmic, com administratiu del referit Pressupost de Cultura, càrrecs que tots hem de protestar, perquè són del tot infonamentats.

Analitzà Layret l'informe de la Comissió Provincial i en destacà algunes qüestions sobre economia, i denuncià la falsedat d'algunes argumentacions totalment capcioses.

Diu que les extralimitacions legals que senyala l'informe, són del tot fora de lloc, ja que en d'altres pressupostos també hi haugut canvis en la destinació dels fons econòmics, alhora que el Banc Hispano-Colonial, va trobar correctes totes les qüestions de tipus tècnic-econòmic.

Layret manifesta que si cal declarar il·legal la totalitat del Pressupost de Cultura també caldrà fer-ho amb l'acord del 22 de novembre de 1906, acord sancionat per la Comissió Provincial i pel Govern Civil, doncs el Pressupost de Cultura és la conseqüència lògica e indeclinable d'aquell.

El regidor republicà solidari denuncia, a part del Pressupost de Cultura, que la resolució del Governador és extraordinàriament greu, doncs tanca la porta a qualsevol altre pressupost extraordinari que l'Ajuntament pugui presentar.

"No em sorprén afageix Layret - el que ha passat, doncs m'ho pensava d'ençà que la Comissió Provincial i el Governador varen suspendre la base 5a., decretada per l'Alcalde de R.O. El que lamento - i això si que m'ha sorprés - és que l'informe d'aquesta Comissió no hagi vingut acompanyat d'un vot particular, com el formulat en la qüestió de la base 5a."

Limitant-nos als fets, encara que interposés recurs contra la providència del Governador Civil, i aquesta arribés a prosperar - cosa difícil -, no seriem nosaltres els encarregats d'implantar el Pressupost de Cultura, - cosa que no ens en arrepenim -, doncs tenim la confiança de que la llavor plantada fructificarà més endavant, i el problema pedagògic que nosaltres hem plantejat, és realitzarà, tard o d'hora, d'una forma u altra.

Que consti doncs, acaba Layret, que el meu discurs no té caràcter de òmpes fúnebres, sinó que és únicament una exposició dels fets, contestan a les consideracions que s'invocuen en l'informe de la Comissió Provincial i en la mateixa providència del Governador Civil, contràries totes dues a la legalitat del Pressupost.

Narcís Pla i Deniel, contesta a Layret dient, que ell està d'acord amb la Comissió Provincial i amb la providència del Governador, i que totes dues consideracions tenen raó, sent doncs inexacte el que Layret ha dit, mostrant clarament que el seu discurs, és un funeral tardiu del Pressupost.

Diu que no és pot alterar el que està consignat en els títols del Deute Públic, encara que el Banc hi estigui d'acord, i demana

a Layret que citi algú cas en que això s'hagi fet.

Layret respon que en el Pressupost de 1907 d'aplicaren els títols del Deute Públic de 1905 que sobraven i eren destinats a empedrar el Carrer de Jaume Ier i Plaça de l'Angel, invertint-se en obres de nova construcció.

Davant d'això, Pla i Deniel rebut la mateixa ànima del Pressupost de Cultura, senyalant que si durant els tres mesos d'estudi de la Comissió Provincial que ha dictaminat l'informe desfavorable, tots els seus nous membres s'han posat d'acord malgrat haver-hi solidaris i antisolidaris, republicans, regionalistes, etc. és que realment el Pressupost no podia ser legalitzat.

"Què prova això? - continua Pla i Deniel -: que el Pressupost de Cultura era una tremenda equivocació, tant des del punt de vista econòmic, com del pedagògic i religiós: que no comptava amb les simpaties de l'opinió pública.

La prova de que el desitjat Pressupost no satisfieia a ningú, és que si alguns estaven conformes en alguns punts, discrepaven a la vegada en d'altres.

Així, solament així, - manifestà Pla i Deniel -, s'explica que la Comissió Provincial, composta per gent de diferents tendències, elegits com nosaltres per sufragi popular, representat les aspiracions no sols de Barcelona, sinó de Catalunya, emitís un informe un informe contrari al Pressupost, donant-se el cas veritablement significatiu, del que s'ha lamentat el sr. Layret, de que no és formulés cap vot particular, amb la circumstància, digna de ser notada, de qui ni un sol diputat excusà com podia haver-ho fet - l'assistència a la reunió en que s'aprova l'acord.

No augmenteu doncs - diu Pla i Deniel dirigint-se a Layret -, amb la vostra obstinació. un error més a la sèrie dels que heu comés en aquest assumpte, del qual el més prudent fora no parlar-ne més, desistint així d'aquest funeral que heu començat a celebrar ensufragi d'un projecte utòpic, fruit de quatre somiadors divorciats totalment de la realitat de les coses.

Acaba Pla i Deniel negant que la resolució governativa tingui l'abast que li ha donat el Sr. Layret.

Les darreres paraules són per felicitar ("La Vanguardia" que diu "de su contundente discurso") a la Comissió Provincial i al Governador Civil perquè en negar valdesa al Pressupost de Cultura han lliurat a Barcelona d'una tremenda e irreparable equivocació.

Layret replica a les manifestacions de Pla i Deniel, dient que no creu que sigui tant dolent el Pressupost de Cultura quan tantes revistes d'Espanya i de l'estranger l'han elogiat.

Puntualitza que en la Comissió Provincial, els diputats passen a formar part de la junta segons un torn mecànic, donant-se el cas que en aquesta ocasió la majoria de la Comissió sigui carlina.

Layret ataca la posició "leguleya" de la dita Comissió.

Entra en el debat Duran i Ventosa, senyalant que qui menys culpa té és el Governador, i en canvi el veritable responsable de la desfeta del Pressupost de Cultura, és el poble de Barcelona, que en certa manera ha impedit que l'Ajuntament pogui reorganitzar l'ensenyament primari, protegir les institucions d'alta cultura catalanes, alhora que dotar a la Ciutat de **parcs** i jardins adequats. Duran i Vnetosa es queixa de la manca de responsabilitat cultural mermada en aquest cas per la Comissió Provincial al no aprovar el Pressupost.

Creu que Barcelona ha de tenir una vida cultural e intel·lectual més alta, i que ha d'ésser alguna cosa més que el Cap i Casal de Catalunya. Pla i Deniel contesta a aquestes paraules dient que li extranya que es dongui la culpa als ciutadans de Barcelona. Insisteix que el Pressupost de Cultura és un error lamentable, i diu que el vot de censura a l'alcalde Sanllhey per la suspensió de la base 5a. és una de les més grosses injustícies que s'han comés. Senyala com la premsa, davant de l'informe de la Comissió gairabé ^{no} n'ha fet cas, demostrant així la seva poca preocupació per aquest text; per altre banda, Pla i Deniel diu que si els grans homes són aquells que cometen grans errors, als patrocinadors del Pressupost també se'ls pot qualificar de grans homes. Després d'alguna que altre intervenció sobre la temàtica del Pressupost, s'acabà la sessió.

11 de març de 1909

Presideix Albert Bastardas.

Sessió celebrada al Saló de la Reina Regent.

Presentació d'una proposició urgent signada per Valentí, Duran i Ventosa, Layret, Pinilla, Fuster, Payà. Giralt, Lòpez, Marsà, Galí, i Nel.lo, demanant que a més d'intervenir a les festes d'Homenatge s'acordi declarar fill adoptiu de Barcelona a l'insigne poeta nacional Àngel Guimerà.

Després d'algunes intervencions de regidors i de la Presidència la proposició és aprovada per unanimitat.

16 de març de 1909

Sessió de la Junta de Vocals Associats.

Presideix Albert Bastardas.

Sessió celebrada al Saló de la reina Regent.

Hi assiteixen 17 vocals i 9 regidors solidaris.

Començada la sessió es dóna compte del dictamen del Governador Civil suspenent l'acord amb l'Ajuntament a favor del Pressupost de Cultura.

Petit incident entre el regidor Guillem Lòpez i els vocals quan el primer diu que amb la nova Llei dessapareixeran "els morts dels vocals associats".

Pla i Deniel proposa que no es recorri contra la disposició governativa, i Guillem Lòpez proposa que l'Ajuntament acordi interposar recurs d'alçada.

Bastardas intervé per demanar que seria millor votar la proposició del regidor Lòpez. Acceptat això i posada aquesta a votació, es derrotada per 18 vots contra 16.

Votaren a favor: Badia, Lòpez, Rogent, Layret, Puig i Alfonso, Duran i Ventosa, Fargas, Nel.lo, Peris, Esteva, Borrell, Pinillam Balsells, Perelló, Caballé, i el President Bastardas.

Cal fer notar que l'alcalde votà amb la minoria.

18 de març de 1909

Presideix Albert Bastardas.

Sessió celebrada al Saló de la Reina Regent.

Es presenta una proposició signada per Valentí, i Payà que diu així:

"La Constitución del Estado, en su artículo 27, dispone que se nombrará un diputado por cada 50.000 almas de población.

La comparación de este precepto con el censo de población de Barcelona demuestra palmariamente que aquél está incumplido, pues son siete tan sólo los diputados que se eligen, cuando a tenor de dicho precepto deberían ser once.

Pero, además, en la actualidad la exigua representación de Barcelona en el Parlamento se halla aún mermada por la tardanza en resolver sobre el acta de uno de los diputados recientemente elegidos por el cuerpo electoral de esta ciudad (es refieren a Alejandro Lerroux).

Por todo lo expuesto, los concejales infrascritos tienen la honra de proponer al Consistorio los siguientes extremos:

19.- Que se declare urgente esta proposición.

29.- Que se eleve atenta instancia a las Cortes en súplica que se conceda, al término municipal de Barcelona, la representación que la Constitución del Estado le asigna, o sea la de once diputados

39.- Que se exprese al Sr. Presidente del Congreso, telegráficamente, el deseo de esta Corporación de que cuanto antes, se discuta y resuelva el dictamen y voto particular de la Comisión de Actas del Congreso, relativo al Acta de uno de nuestros diputados, que está pendiente de aquella cámara.

"Casas Consistoriales de Barcelona, 18 de marzo de 1909".

Davant d'aquesta petició intervé primer, Duran i Ventosa que s'oposa a l'urgència de la proposició, perquè diu que ja s'havia fet i no va donar cap resultat. "Ja fa dos o tres anys i per iniciativa meva, vaig presentar una proposició semblant sense cap resultat per ara; per altra banda, si el fet és una injustícia, és una ^{també} il·legalitat tenint en compte la proporció de diputats que tenim assignada per la Llei i la que realment surt elegida, no veig que, reclamant ara de la mateixa manera que es feu llavors, és pugui resoldre aquest plet.

Per altra banda diu Duran i Ventosa, trobo estrany que no sigui fins després d'aquestes eleccions, que els signants de la proposició s'Hagin donat compte d'aquest assumpte (justament quan Lerroux, ha tingut problemes amb l'acta).

Duran i Ventosa denuncia que aquesta proposició és causa de la majoria que un determinat partit té en aquests moments dins del Consistori.

Santiago Valentí defensa la proposició, i diu que Duran i Ventosa no ha interpretat bé el que es demana i dubta de la bona fe dels signants.

Duran i Ventosa, dins del seu torn de rectificacions, diu que els diputats amb acte que esperen prendre possessió són tres: la de'n Lerroux, la de'n Sol i Ortega, i la d'Albó, i és curiós que la proposició només n'esmenti una. (Evidentment identificada amb el primer). Intervé també Francesc Layret, per indicar que no li estranya la discussió política provocada pels regidors lerrouxistes (usa exactament aquesta paraula).

La minoria anti-solidaria protesta de les paraules de Layret, i alguns exclamen que són regidors radicals (no els agradava dir-se lerrouxistes doncs el terme era la llavors peioratiu). Però Layret repeteix per tres vegades seguides el terme "regidors lerrouxistes".

Jiménez empipat, li contesta: - "Sí sr. lerrouxistas y a mucha honra".

Segueix Layret dient que no acaba de comprendre la finalitat de la proposició, si no és la d'enrigrir-se els que l'han signada en líders de la minoria anti-solidaria, ja que els mateixos correligionaris de'n Lerroux en el Congrés, s'han mostrat partidaris de l'aplaçament de la discussió de l'Acta, i els solidaris són els primers que estàn conformes en facilitar l'entrada de'n Lerroux en el Congrès.

Cal suposar també que el propi sr. Lerroux, no té gran interès en prendre possessió del càrrec, doncs si fos així, després dels precedents ocorreguts al Congrès, que constitueixen una garantia de que la seva Acta serà aprovada, correria a posar-se en condicions de poder-la exercir.

Referent a Sol i Ortega, Layret diu que després d'haver estat elegit com a representant per Barcelona, sembla que prefereix representar a Guadalajara (veus de bé, bé, en els rengles solidaris...). Contesta Jiménez dient que, "somos Lerrouxistas y a mucha honra, y lo somos antes y ahora, al contrario del sr. Layret, quien después de haber sido concejal nos aplica a nosotros este calificativo, cuando si no hubiera sido por Lerroux no se habría sentado en el Consistorio".

Layret replica que "ni abans ni ara, mai he estat lerrouxista; és més - afageix - ja abans de ser elegit vaig manifestar la meva disconformitat amb el manifest del Sr. Lerroux".

L'incicent dura encara alguns minuts i la Presidència aconseguí a la fi fer silenci.

Posada, doncs, a votació la urgència de la proposició presentada, aquesta és desetimada per 17 vots contra 10.

23 de març de 1909

Presideix Albert Bastardas.

Sessió celebrada al Saló de la reina Regent.

Sessió de tràmit normal.

30 de març de 1909

Presideix Albert Bastardas.

Sessió celebrada al Saló de la Reina Regent.

Sessió de tràmit normal.

6 d'abril de 1909

Presideix A. Bastardas.

Sessió celebrada al Saló de la Reina regent.

Sembla que alguns regidors tenien interès en fer aquesta sessió el dia de dijuos Sant, per tal de no assolir el quorum suficient.

"La Vanguardia" indica que finalment prevalgué el bon criteri i aquesta es celebrà en un dia normal, deixant els interessos de partit per una altra ocasió.

Un dictamen de la Comissió de Governació demana 50.000.-ptes., per a subvencionar unes festes esportives.

Joan Rubió demana igualment 25.000.- o 30.000.- ptes., per un concurs de aereoplans.

A tots ells s'oposa Layret, perquè - diu - les classes encarregades de l'organització d'aquestes festes són les mateixes que a l'informació oberta per ell mateix sobre els Pressupostos Municipals d'aquest any, van emetre l'opinió de que un Ajuntament que salda el seu balanç tots els anys amb dèficits crònics, no ha d'invertir els diners per subvencionar festes.

Després, però d'un cert debat, s'arriba a un acord i s'aprova per 19 vots contra 10.

(Aquest acord consisteix en que de les 50.000.- ptes. destinades a festes, s'hi invertiran només 25.000.- ptes. mentre que les altres 25.000.- es destinaràn al concurs d'aereoplans; en cas que aquest no se celebrés, s'invertirien en una setmana d'aviació, sempre que s'organitzi abans del primer de juliol, data en que cessa l'actual Consistori).

- Es proposa igualment i per urgència una petició signada per Cararach i Galí, perquè una Comissió de l'Ajuntament i la banda municipal, vagin a la processó, que tots els anys se celebra a Sant Andreu, el diumenge de Pasqua, amb motiu d'administrar-se el viàtic als malalts. S'aprova amb el vot en contra d'alguns regidors republicans.

15 d'abril de 1909

Presideix Albert Bastardas.

Sessió celebrada al Saló de la Reina Regent.

- Debat sobre un dictamen de la Comissió d' Estadística que determina la forma en que ha de verificar-se la renovació biennal de l'Ajuntament. Petites discussions entre Valentí i Duran i Ventosa, juntament amb Jiménez.

Finalment queden aprovats per unanimitat els punts del dictàmen, menys el primer que queda en suspens i que fa referència als regidors escollits el 1905 pel districte desè.

22 d'abril de 1909

Presideix Albert Bastardas.

Sessió celebrada al Saló de la Reina Regent.

Es posat a votació el vot particular del sr. Payà, sobre un punt del dictamen aprovat a l'anterior sessió que es va demanar l'opinió del Ministeri de Governació. Es desestima per 14 vots contra 15. Com que el vot presidencial de Bastardas ha estat el que podia donar validesa al vot particular de Payà, o desestimar-lo, car es tractava d'un desempat, volgué explicar el sentit que l'havia portat a votar contra aquest assumpte:

Bastardas digué que s'oposà al dictamen en el seu primer punt, quan sapigué que existien precedents contraris provinents del mateix Ajuntament; i per altra banda, degut a que un dels dos regidors que s'han de sortejar per ocupar la plaça vacant és un correligionari i amic, es podria donar una equivocada interpretació a votar en contra d'aquell sorteig.

Sense discussió s'aprova també una proposició urgent per tal de que es faculti a l'Alcalde perquè informi als representants a les Corts per Barcelona, a fi de que presentin una esmena al projecte de Llei d'amnistia, pendent d'aprovació en el Senat, en el sentit de que es faci extensiva als condemnats i processats per delictes socials.

Per complir aquest acord del Consistori, l'Alcalde va enviar el següent telegrama als senadors per la província de Barcelona:

"El Ayuntamiento en sesión de hoy ha acordado dirigirse a VV.EE. representantes de esta capital en el Senado, interesándoles que recaben del mismo que el proyecto de Ley de Amnistia, se amplie en términos generales que alcance a todos los condenados por delitos llamados sociales".

29 d'abril de 1909

Presideix Albert Bastardas.

Saló de la Reina Regent.

-Sobre els pous d'aigua de Montcada.

-Sobre nous parcs i jardins a la muntanya del Tibidabo.

-Sobre el sorteig per determinar qui dels dos regidors elegits pel desè l'any 1905, quedarà amb el càrrec, a partir de l'u de juliol d'aquest any.

Realitzat el sorteig fa sortir afavorit el regidor Jesús Pinilla, havevent de cessá doncs Francesc Esteva.

- Aprovació d'un dictamen de la Comissió d'Eixample sobre el projecte de parcs i jardins a la muntanya de Montjuïc; l'arquitecte Amargós, s'encarregarà d'aquest treball.
- Francesc Layret combat un dictamen de la Comissió de Foment que destina 500.000.- ptes a la compra de parcel·les petites com "la bulladera", "Can estisora", i el "Guinardó".
Layret recolza la seva impugnació dient que amb l'adquisició de petites porcions de terrenys escampats per la Ciutat, no es resolt res, i en canvi ajuda a desnaturalitzar l'objecte que es proposa l'Ajuntament : dotar a Barcelona no de jardins sinó d'autèntics parcs públics.

8 de maig de 1909

Presideix Albert Bastardas.

Sessió celebrada en el Saló de la Reina Regent.

Comunicació de la Junta Municipal de Museus i Belles Arts, notificant que el pintor Ramon Casas ha fet donació a l'Ajuntament d'una col·lecció de 200 retrats al carbó, destinats al Museu d'Art Municipal. (Justament dintre aquests 200 retrats realitzats al carbó hi figura el de l'Alcalde popular Bastardas).

A proposta de Jesus Pinilla s'acordà concedir un vot de gràcies a Ramon Casas, alhora que es decidí que una Comissió de l'Ajuntament de Barcelona designada per l'Alcalde, li fes entrega d'un pergami, a on sigui consignat la gratitud de la Corporació Municipal, per aquest gest envers la Ciutat.

El regidor Rogent declara que la Junta Municipal de Museus ha ordenat que els retrats dibuixats per Casas s'instal·lin en una sala especial que portarà el nom del pintor.

La Presidència s'associa a les paraules de Pinilla i es aprovat per unanimitat, la concessió del vot de gràcies.

13 de maig de 1909

Presideix Albert Bastardas.

Sessió celebrada en el Saló de la Reina Regent.

LLarg debat sobre un dictamen de la Comissió de Foment, sobre l'aprovació del Consistori, els comptes de les obres realitzades en el Museu d'Arts Decoratives, amb motiu de la vinguda del rei Alfons XIII, l'any 1904.

18 de maig de 1909

Presideix Albert Bastardas.

Sessió celebrada en el Saló de la Reina Regent.

Tràmit normal.

Tal com s'havia aprovat en la sessió del 11 de març passat, l'Ajuntament de Barcelona assistí a l'homenatge que la Ciutat i tot Catalunya varen tributar al poeta Angel Guimerà.

L'acte central, tingué lloc el 23 de maig, i consistí en una demostració popular d'adhessió a Guimerà en la plaça de Catalunya.

L'acte estigué presidit per representacions ciutadanes, i per personalitats polítiques; la manifestació hi assistiren milers de ciutadans, grups teatrals, orfeons, nens i nenes de les escoles, etc.

Al bell mig de l'homenatge, l'Alcalde popular de Barcelona Albert Bastardas entregà a Guimerà un pergami on es llegia :

"L'Ajuntament de Barcelona proclama fill adoptiu de la Ciutat al poeta Angel Guimerà. 11 de mars de 1909 ."

"L'Alcalde Albert Bastardas- El secretari Joseph Gómez del Castillo."

(aquest pergami està conservat en el despatx que fou d'Angel Guimerà en el Museu del Teatre)

Un cop entregat el pergami, i després d'una llarga ovació que els manifestants oferiren a Guimerà i a l'Ajuntament, l'Alcalde Bastardas va llegir aquest discurs :

Poble de Barcelona:

Honorable Poeta:

L'Ajuntament de la ciutat, que es fidel representació de nostra democràcia, ha prè, per unànim parer de tots els Concellers, la resolució d'adjudicarvos el títol de fill adoptiu de Barcelona. Fins avuy, haviari estat vehí del nostre vehinat, ciutadà de la nostra ciutadania, mes ara'l poble vol que aqueixes relacions jurídiques, siguin consagrades pel sentiment, y us nomena fill de la mare comú, perque entrèu en la nostra fraternitat com un germà de la nostra sanch.

Barcelona es una democràcia hospitalaria que obra francament les portes a tots els homes de la terra y no demana altre passaport que'l respecte de la dignitat humana. Aquí'ls homes de Llevant, com els de Ponent, tant els del Nort com els de Mitgdia, qualsevulga que sigui la lley del seu pensar, troben amorosa llibertat en la lluita per la vida y pels ideals. Mes la natural continència en la manifestació dels pensaments, ens ha retingut sempre en l'adjudicació del títol de fill adoptiu de la ciutat, talment que son ben poch els que avuy poden ostentarlo, per hont comprendrèu lo molt que us estimem.

Barcelona us reconeix el seu fill, primer de tot perquè sou un gran poeta. En les vostres obres s'hi troba la flor blava de les antigues llegendes, dominant la vostra visió de la realitat. Desde'l poema «Indibil y Mandoni», fins a les darreres espurnes de «El Camí del Sol», tant les escrites en vers, com en les escrites en prosa, aixís en les altes tragèdies, com en les obres més humils, una flaira aspra y sanitosa ens retorna en la virtut de l'humana poesia. Y així Barcelona, honorantvos a vos, ella s'honora, perquè si'ls poetes son la flor de la civilitat, es propi de les cultes Metròpolis atraures una Cort de gentils poetes.

Barcelona us nomena'l seu fill perquè sou Verb de la llengua catalana. En la nostra llengua havèu escrit els vostres cants, la nostra llengua roda pel mon en les vostres obres. Conreuantla, ens heu ennoblit a tots ab la vostra noblesa, y en la càtedra del Ateneu la redimíreu de vergonyosa condempnació ab el vostre elogi. Al acullirvos en la falda maternal, Barcelona porta la veu de totes les terres catalanes y extén sobre d'elles un espiritual imperi.

Per les vostres tragèdies y pels vostres drames, heu també merescut el títol de fill adoptiu de Barcelona, perquè en unes y altres hi heu fet perdurable el recort de les nostres lluites y dels nostres amors, dels nostres anhels, de les nostres miseries y de les nostres virtuts. Per la més social de les arts d'avuy, us heu fet oracle de les masses y heu humanisat els nostres jochs escènichs ab espectacles que tots els homes poden admirar.

Y veusaquí com la ciutat de Barcelona, després d'admirarvos, com a poeta, com a conreudor de la llengua pàtria y com a dramaturg, encara pot nomenarvos el seu fill predilecte, per la virtut humana que en vos hi hà. Tots els pobles estàn ben orgullosos dels sentiments y de les condicions nacionals y miren de guardarlos y fortificarlos en viril energia, mes ni la rassa ni la nació arriben a deixar un solch ben marcat en l'història de la civilitació humana, fins que a copia d'enlairar les propies virtuts arriben a produir obres que passen per damunt de la Tradició y entren en el patrimoni comú de l'humanitat.

Els devers que us imposa l'acceptació del títol de fill adoptiu de Barcelona, no poden expressarse en fórmules jurídiques, ni exigeixen l'acatament d'una bandera, ni poden consagrar-se per un jurament. El vostre cor us els ha fet sentir sempre, la vostra imaginació els ha revestit y revestirà de formes belles. Per nosaltres n'hi hà prou en que seguiu sent un gloriós exemple per la joventut.

L'Ajuntament de Barcelona no ha volgut cridarvos al seu pretori per entregarvos el títol de fill adoptiu de la Ciutat. Coneixedor del Homenatge que us preparava el Poble, li ha plagut venir fins aquí, per ajuntarshi y davant de les representacions de tots els indrets de Catalunya, davant de la Barcelona del sigle XX, ahont la potencia de les lluites polítiques posa cada dia més alta la representació de la Magistratura ciutadana, un Ajuntament altiu ja respectuós acatament a la magestat del Poeta, al entregarli un pergami y un pom de ginesta de la nostra montanya.

Estimat Poeta: Visqueu molts anys, pera gloria de Catalunya, de la Patria y de la Humanitat.

("La Vanguardia", "El Poble Català", i altres diaris, consignen la darrera frase variada, i quan diu "Visqueu molts anys, per a glòria de Catalunya, de la Pàtria i de la Humanitat", posen "i de la Llibertat", malgrat que tan l'"anuari estadístic de la ciutat", que es d'on hem extret aquest document, com les notes i còpies del discurs de "L'Arxiu Albert Bastardas i Sampere", porten la paraula "Humanitat", i no llibertat com els periodistes presents en l'acte pogueren pensar que deia.)

Acabades les paraules que li adreçà l'Alcalde Bastardas, contesta Guimerà, en mig d'una emoció que no pot aguantar i diu:

— «Què faré — dice — sinó besar aquest ram de ginesta? Donchs jo'l beso, besant en ell a Catalunya.

Estic enlluernat, més que dels ulls, de l'ànima. Després d'aquest acte ja puc morir, pero desitjo viurer pera treballar per Catalunya.

Finalment el poeta Ignasi Iglesias, clou l'acte amb aquestes paraules :

— ¡Ciudadans, poble de Catalunya, gran poble poeta!... Ets poeta perquè estimes al poeta. Jo't dono les gràcies en nom de la poesia catalana, per haver vingut a eixa festa de poesia, a tu, a qui neguen el pà perquè sabs apreciar el pà de l'ànima... L'acte que fàs es de poesia y de llibertat, acte humà, d'estimació al poeta, que es la vostra mateixa ànima. ¡Poble de Catalunya! Shakespeare y Víctor Hugo, mestres y ajudadors de la infantesa den Guimerà, te besen ara. ¡Catalunya, filla petita de la humanitat, sigas ben humana! ¡qué hi fà que siguis petita! També ho es el sol pera'ls nostres ulls, y'ns enlluerna y'ns cega. ¡Còm t'estimo avuy el meu poble!... ¡Poble de Catalunya! ¡aquí'l tens el teu poeta vell que ha cantat la llibertat!... D'aquesta llibertat per ell cantada, els joves aixamplarem y allargarem els seus camins... seguirem la ruta fins a la fi. Poble: en nom de la poesia l'abrasso y t'envio el petó de la meua ànima. Y ho ¡aig abraçant al poeta. Jo dich com en Guanyabens, el meu germà de l'ànima, en el seu himne: Coronemlo, però no ab corona de flors, que dura poc, sinó ab corona d'amor, que dura com el mon...

27 de maig de 1909

Presideix Albert Bastardas.

Sessió celebrada en el Saló del Consell de Cent.

Bastardas dóna compte al Consistori de la vaga d'escombriaires que era efectiva d'ençà el 22 de maig, fent resaltar el conflicte que representava per l'Ajuntament, l'amuntegament de les escombraries en els carrers de la Ciutat, i els perjudicis que podia comportar per a la salut ciutadana.

Exposà també les mesures adoptades, entre elles la contractació d'un servei extraordinari de 200 carros, procedents de les brigades de l'Interior i de l'Eixample, servits per personal de les mateixes brigades, que són els que fins ara han mantingut el servei de recollida.

Explica Bastardas, que el problema resideix en el transport de les escombraries i el lloc on deixar-les, doncs per les dificultats que ofereix el sistema de llençar-les a alta mar, i atenent les indicacions de la Junta d'Obres del Port, així com les de Sanitat s'ha abandonat aquesta solució, i s'ha escollit altres indrets, bé sigui en pous a la platja o en un altre indret relativament aprop, per tal de que sigui fàcil transportar-les. Sobre les mesures que l'Alcaldia preten adoptar d'ara en endavant, Bastardas senyala que no creu oportú de revelar-les.

Explica també que la seva impressió general, sobre la vaga dels escombriaires-patrons de carros, ha fracassat, per haver-se convingut els vaguistes que l'Ajuntament disposava de carros i de

personal suficient per seguir mantenint el servei, i declarà que creu possiblement que avui mateix, els vaguistes retornin al treball.

Per solucionar aquesta vaga -afegeix Bastardas- , s'han fet algunes despeses extraordinàries, doncs a part del lloguer dels carros, s'ha utilitzat el personal de les brigades, demanant que el Consistori aprovi una gratificació per aquest empleats, ja que han tingut que treballar durant moltes nits per poder recollir les escombraries deixades al carrer.

(Aquesta vaga, fou patrocinada pel gremi dels propietaris de carros d'escombraries contractats per l'Ajuntament, com a un servei propi).

Immediatament es presenta una proposició signada per Valentí, Pinilla, i López (proposició urgent), demanant que s'obri un crèdit de 30.000 pessetes, a disposició de l'Alcalde perquè pugui atendre amb l'urgència que requereix, el servei de recollida d'escombraries.

Aquesta proposició és aprovada amb una esmena d'en Layret que rebaixa el crèdit a 20.000 pessetes.

Es manté un viu debat, al presentar-se una proposició urgent signada per Pla i Deniel, Roca, Sagarra, Rubió, Rogent, i Puig i Alfonso, perquè l'Ajuntament compri 10.000 ptes de bons emesos amb motiu de la canonització del Beat Josep Oriol de Barcelona i siguin entregats als pobres de la Ciutat.

Rebat la proposició Francesc Layret, dient que aquesta és essencialment un acte de propaganda catòlica per part del Consistori, i que s'inscriu en criteris religiosos que no comparteixen els electors que han elegit als regidors republicans.

Posada a votació l'urgència de la proposició, és desestimada per 20 vots contra 11.

- Sense discussió en canvi, és aprovada una proposició urgent perquè siguin destinats a l'Institut d'Estudis Catalans, un exemplar de cada obra repetida que existeixi en l'Arxiu Municipal.

1 de juny de 1909

Presideix Albert Bastardas.

Sessió celebrada en el Saló del Consell de Cent.

Tràmit normal.

17 de juny de 1909

Presideix Albert Bastardas.

Sessió celebrada en el Saló del Consell de Cent.

Es dóna compte de la dimissió presentada per Albert Bastardas del càrrec de vocal de la Junta Administrativa de l'Hospital de la Santa Creu.

Duran i Ventosa reacciona contra la dimissió dient que aquesta no sigui acceptada, principalment per les condicions que Bastardas reuneix per l'exercici del càrrec.

El republicà Santiago Valentí, senyala que davant la dimissió irrevocable de Bastardas, l'Ajuntament no té dret a exigir-li el sacrifici que comporta la continuació del càrrec. Manifesta que si en el cas que Bastardas, dimitís per sentir-se molest a conseqüència de la votació realitzada en la darrera sessió, no té inconvenient que el Consistori l'hi expressi un vot de confiança.

Duran i Ventosa insisteix en la seva posició, i Layret manifesta que malgrat el càrrec representa un sacrifici, quan aquest a-favoreix els interèsos de la Ciutat, tots els ciutadans venen obligats a acceptar-lo.

Posada a votació, si el Consistori acceptada la dimissió de Bastardas, donà com a resultat que no ho acceptava per unanimitat.

Entretant el Cap del Negociat d'Ingressos i Despeses, Pere Corominas, entregava als regidors presents una proposició signada per Bastardas, Layret, López, Puig i Alfonso, Giralt, i Valentí, referida a la creació d'una entitat composta de sis regidors, dos vocals de la Junta d'Ensenyament, un professor designat pel Degà del Mestres, i un delegat de l'Escola d'Agricultura, per cuidar de que les quantitats que l'Ajuntament inverteixi en el lloguer de locals per a escoles siguin destinats a la construcció de nous edificis emitint un emprèstit de 7.500.000.- ptes amortitzables en el plaç de 50 anys, i al 4% anual d'interès. Com que encara no s'havia distribuït a la premsa una còpia d'aquesta proposició, "La Vanguardia" tot queixant-se escrivia que no era raonable que un Ajuntament que acabava el seu tèrmini legal el proper 1 de juliol, pogués ara aprovar una proposició de tanta magnitud.

- Sobre els parcs públics del Tibidabo.

Guillem López dóna còpia de la proposició anterior a la premsa. Aquesta proposició, contempla la Junta abans esmentada i haurà d'administrar el capital i els lloguers de les escoles;

Igualment es crearà una Caixa de Construccions Escolars, per finançar la construcció dels nous locals per a escoles.

La Junta serà renovable cada 5 anys, i es preveu en la proposició la construcció de 40 unitats escolars capaces per a a 16.000 alumnes de 4 a 12 anys. Cada unitat serà dotada de jardins d'infància per a 50 alumnes.

Es preveu igualment sales d'actes, dutxes, biblioteques, laboratoris de física i química, i de història natural, cuina i menjadors, instal·lacions sanitàries, juntament amb calefacció central i càmares de ventilació.

La proposició passa a l'estudi de les Comissions competents.

29 de juny de 1909

Presideix Albert Bastardas.

Sessió celebrada en el Saló del Consell de Cent.

La Presidència havia enviat, abans d'ésser convocada aquesta sessió, un protocolari saluda (BLM), per tal de que els regidors fessin acte de presència en la darrera sessió consistorial abans no acabés el plaç legal d'aquest Ajuntament.

L'intent era també poguer aprovar majoritàriament la proposició presentada en la darrera sessió.

Com que per aquest cas, era necessari la majoria absoluta, s'intentà inclús que Pla i Deniel, deixés d'assistir a una processó, i vingués a la sessió.

Però com que la minoria dels regidors del Partit Republicà Radical (lerrouxistes), no volien deixar aprovat aquesta proposició, un cop començada la sessió abandonaren el Saló, per boicotejar solemnement la votació.

Els regidors presents, eren doncs en aquell moment 25;

I quan es procedir a la votació per aprovar la proposició esmentada, el lerrouxista Zurdo Olivares, demanà votació nominal, sabent d'entrada que ja no era possible realitzar-la perquè en el històric Saló del Consell de Cent, tant sols hi eren presents els 25 regidors esmentats.

Davant el fet consumat, el President Bastardas aixecà la sessió.

1 de juliol de 1909

CONSTITUCIÓ DEL NOU AJUNTAMENT

Per malaltia del nou Alcalde de R.O. (nomenat feia pocs dies i efectiu des de avui mateix), presideix també aquesta sessió l'Alcalde popular sortint Albert Bastardas.

Sessió celebrada en el Saló del Consell de Cent.

Expectació, i molt públic.

- Es llegeix la Comunicació del Governador Civil relativa al nomenament del nou Alcalde de R.O. Joan Coll i Pujol, i d'una carta d'ell, excusant-se per no poder assistir a aquesta constitució del nou Ajuntament, per malaltia.

Igualment es llegeix l'article 53 de la Llei Municipal, relativa a aquests casos, i que especifica que si l'Alcalde no pot presidir la sessió ho farà el regidor que hagi optingut més vots en les darreres eleccions. Així doncs, Albert Bastardas cedeix la Presidència de l'Ajuntament al regidor lerrouxista Puig D'Asprer.

Immediatament començà la sessió, fent ús de la paraula Bastardas com a Alcalde popular, i regidor solidari amb un discurs en català, manifestant que no esperava quan va pendre possessió del càrrec de regidor, ocupar el sitial al que l'elevaren la confiança dels seus amics polítics, i senyalant que tant d'aquests com dels seus adversaris ha rebut durant el temps que ha fet d'Alcalde, mostres de consideració que no oblidarà mai.

Bastardas afegeix que creu haver complert amb el seu deure i enumera les obres realitzades per l'Ajuntament que ara cessa, entre les quals hi figuren la converssió i unificació del Deuta Municipal; el començ de les obres de la Reforma Interior, que actualment -diu- es troben en bon camí; la construcció de la xarxa de clavegueres, i l'empedrament de carrers així com d'altres que podriem incloure en el lema que ha de mereixer la simpatia de tots els partits polítics: "Higiène i Cultura".

Agrega que en alló que la majoria de l'Ajuntament va tenir en contra una part de l'opinió pública (Pressupost de Cultura), creu que varen obrar rectament. Per això -continua dient Bastardas- no ens arrepenim de la nostra obra, i si alguna ve-

gada vàrem pecar, fou més per omissió que per acció.

Fa esment de l'organització de l'Hisenda Municipal, únic mitjà -diu- per realitzar les reformes que l'opinió pública venien reclamant.

Per acabar diu : "Tinc el gust de fer una declaració pública en nom dels meus amics polítics, i és la de que sortim de l' Ajuntament com erem a l'entrar : republicans i autonomistes fermament convençuts; condició que hem conservat sempre, malgrat les unions imposades pel bé de Catalunya i de les relacions oficials amb els altres agrupacions polítiques, el que no fou obstacle per que mantinguéssim sempre les nostres conviccions".

Saluda després als regidors sortints i entrants i diu que ell i els seus amics polítics veurán amb satisfacció com el nou Ajuntament es proposa continuar els projectes que per falta de temps i per altres circumstàncies no s'han pogut realitzar.

No sóc pesimista -afegeix Bastardas- crec en el progrés i es però que l'obra del futur Ajuntament eclipsi la del passat; però crec que el treball que us ha estat encomanat, per a que resulti fructífer ha d'ésser obra comuna, de col.laboració de totes les fraccions, doncs l'obra individual, és sempre estèril. Barcelona és patrimoni de tots els ciutadans i cal que tothom es sacrifiqui per la seva prosperitat i engrandiment . Parlen també els regidors Palau en nom del Radicals lerrouxistes sortints, i Pla i Deniel pels regionalistes; Igualment Roca i Roca en nom de la minoria republicana autonomista entrant, Pinilla, i Duran i Ventosa.

Finalment ho fa Emiliano Iglesias per part dels lerrouxistes entrants, i vencedors de les darreres eleccions municipals; Iglesias en un discurs molt dur i conflictiu, llença tot seguit acusacions contra la dreta regionalista el que provoca el primer incident del nou Ajuntament barceloní.

Tot seguit es llegeien els noms dels regidors surtints , i aquests juntament amb Bastardas abandonen el Saló.

La sessió continua per elegir els Tinents d'Alcalde i els altres càrrecs.

DOCUMENTS

DOCUMENTS

Els documents d'aquest anexe, són en gran part articles d'Albert Bastardas i Sampere publicats a la premsa. Els primers responen a comentaris jurídics relacionats amb problemes d'aplicació o d'interpretació de la llei; altres fan referència a situacions municipals per incompliment de la llei municipal, i a qüestions relacionades amb la política republicana en l'Ajuntament. Hi he inclòs també, unes ressenyes de premsa publicades quan els regidors del grup de Bastardas, deixaren l'Ajuntament per haver expirat el seu mandat municipal. Els documents, per ordre cronològic, mantenen una certa unitat temàtica relacionada amb els conflictes polítics dins l'Ajuntament barceloní. El darrer, ja fora de l'època, l'hem inclòs perquè fa referència al Pressupost de Cultura, deu any després.

Els documents van numerats amb aquests ordre :

- 1 - ABSURDOS JURIDICOS-LA MENOR EDAD EN CATALUÑA
- 2 - PROYECTO DE APENDICE
- 3 - ORDENANZAS QUE NO SE CUMPLEN
- 4 - LEYES QUE NO SE CUMPLEN
- 5 - CUESTION JURIDICA
- 6 - ¿PUEDE EJERCITARSE EN CATALUÑA EL RETRACTO DE COMUNEROS?
- 7 - ! 16 AÑOS !
- 8 - POLITICA NACIONAL
- 9 - LA PROCESION DEL CORPUS Y LOS CONCEJALES REPUBLICANOS
- 10 - ACUERDO JUSTO Y OPOSICION INJUSTA
- 11 - CORRECCION DE LA INFANCIA DELICUENTE

.../...

- 12 - LA SOCIEDAD PRIMITIVA
- 13 - LA REFORMA DE BARCELONA Y LA PROPIEDAD INDUSTRIAL
- 14 - DEBE DEROGARSE
- 15 - CARTA ABIERTA
- 16 - CON MUCHO GUSTO
- 17 - REPUBLICANS Y AUTONOMISTAS
- 18 - LA REFORMA
- 19 - CAMPAÑA INJUSTA
- 20 - LA MAYOR EDAD
- 21 - PATRIOTISME PRACTICH
- 22 - EL ALCALDE SALIENTE
- 23 - CONFERENCIA DEL SR. BASTARDAS
- 24 - HOMENAJE A BASTARDAS
- 25 - DESMINTIENDO FALSEDADES
- 26 - EL PRESSUPOST DE CULTURA DE 1908

ABSURDOS JURÍDICOS

La menor edad en Cataluña

La *Revista de los Tribunales* publicó en uno de sus últimos números, un concienzudo artículo haciendo notar, con muy buen acierto, los verdaderos absurdos que origina la diversidad de criterios existente en nuestras leyes, acerca de la edad necesaria para gozar de plena capacidad jurídica.

En efecto: mientras el Código Civil señala la mayor edad á los 23 años, el Código de Comercio concede capacidad legal para ser comerciante al mayor de 21 años y la Ley Orgánica del Poder Judicial exige tan sólo esta edad para ser abogado ó procurador.

Así resulta, que un joven comerciante puede, por ejemplo, montar una casa de banca y administrar cuantiosos intereses ajenos; y en cambio, es inhábil para administrar los suyos propios, no pudiendo realizar el acto más insignificante de la vida civil, sin solicitar la intervención judicial ó sin verse rodeado del tutor, pro-tutor y consejo de familia.

Asimismo, el joven abogado que puede llevar la dirección de un asunto tan complicado como una quiebra, ó defender la vida de varios acusados, ante el Jurado, frente á frente de fiscales y presidentes de Sala curtidos en los debates forenses, no puede, por sí solo, comparecer en juicio y necesita ir asistido de su mamá, por ejemplo, para cobrar unas cuantas pesetas que importa cualquiera de sus minutas.

Razón sobrada tiene aquella *Revista* en censurar tales absurdos jurídicos; pero, á nuestro entender, puede y debe censurarse con mayor energía el monstruoso contrasentido existente sobre el particular en Cataluña y Navarra.

Sí: mientras en el resto de nuestra patria se adquiere la mayor edad á los 23 años, en estas dos regiones, que nadie negará son de las más ricas é ilustradas de España, hay que tener 25 años para gozar de tal beneficio.

Explicación racional de semejante absurdo sería en vano buscarla; hay sí una explicación histórica. La edad de 25 años tomáronla todas las legislaciones del Derecho romano; pero en los tiempos modernos todas la han abandonado, señalando otra menor, más en armonía con el desarrollo biológico de las actuales generaciones. Por eso, en España, al codificar el llamado *derecho común*, hubo de reformarse, aunque tímidamente, este punto. El mal estuvo en no comprender que era esta una verdadera cuestión de derecho público, aunque influya en todas las de derecho civil; en no hacer extensiva dicha reforma á todos los españoles, como se ha hecho con otras, cuando tan fácil era realizarlo, sin provocar la menor protesta.

Amantes somos, como el que más, de las llamadas legislaciones *forales*, que responden á verdaderas necesidades, conforme reconoció el mismo Sr. Alonso Martínez, al decir en el Parlamento que renunciaría á la publicación del Código Civil, si con ella hubiera de pasarse de pronto el nivel sobre todas las provincias españolas, con el riesgo inminente de producir en su organismo jurídico una honda perturbación; pero, del mismo modo (y son palabras del Sr. Durán y Bas), admitimos como un gran bien la unidad del derecho, cuando brota fácil y espontáneamente de los hechos, cuando existe en la conciencia jurídica del pueblo.

En este último caso, precisamente, nos hallamos; no hay motivo alguno para que subsista esta especie de *capitis deminutio* en que se hallan catalanes y navarros respecto de los demás españoles; es, al contrario, absurdo é incomprensible, á más no poder, que el artículo 320 del Código Civil, en que se fija la mayor edad á los 23 años, no sea de general aplicación, como lo son todos los contenidos en el título preliminar y en el título 4.º del libro 1.º de dicho Código.

No se culpe al Derecho catalán y al navarro de que exista semejante anomalía, pues en este punto eran idénticos al Derecho común; no se culpe tampoco á los jurisconsultos de dichas regiones, pues entre tantas opiniones como han emitido en defensa de su derecho, no podrá citarse una siquiera en pro de esta dualidad de tiempo para alcanzar la mayor edad; cúlpese tan sólo á la imprevisión de los que redactaron el Código; y decimos *imprevisión*, sin que olvidemos por eso la amenaza profética del Sr. Lastres, cuando decía: «dejad á las provincias forales devoradas por la indeterminación que las consume, que tras algunos años de padecer, ya vendrán y de rodillas nos pedirán el Código Civil que ahora impremeditadamente rechazan...»

Hemos de confesar, sin embargo, que hasta la fecha no se ha levantado una voz bastante fuerte para combatir esta anomalía. Nadie duda que cuando se hagan los prometedos *apéndices* al Código Civil, se realizará la unidad en este punto; pero interin no suceda (y la interinidad presenta trazas de ser muy larga, para desgracia nuestra), debiera borrarse esta diversidad absurda de mayorías de edad, que origina cuestiones de *derecho interregional*, tan curiosas como la siguiente, que puede servir de ejemplo.

Una joven, de 23 años cumplidos, sometida por naturaleza al Código Civil, y, por consiguiente, *mayor de edad*, contrae matrimonio con un catalán. Como la mujer sigue la condición del marido, adquiere, *ipso facto*, la *regionalidad catalana*; y con arreglo al derecho vigente en nuestro Principado se vuelve entonces *menor de edad*. Supongamos que en viuda á los pocos meses, y tendremos que aquella señora, aunque emancipada, carece de la capacidad jurídica inherente á la mayoría de edad, que tenía antes y no tiene después, á pesar del mayor tiempo transcurrido; y, por tanto, en determinados casos, necesitará el apoyo del tutor, etc.

Quizá alguno de nuestros lectores, aunque convencido del absurdo jurídico que entraña tal dualismo, no vea los inconvenientes prácticos; ¿qué más da, puede preguntarse, ser mayor de edad á los 25 que á los 23 años?

Es preciso no olvidar que la menor edad lleva consigo una serie de restricciones y medidas, encaminadas á velar por los menores, en sus personas y en sus intereses, que si teniendo padres no corren, generalmente, ningún peligro, no sucede así cuando son huérfanos, y para evitarlo vienen todas las instituciones relativas á la tutela, por medio de la cual tienen aquellos la protección que necesitan; de donde resulta, que el Estado dispensa actualmente mayor protección á catalanes y navarros, que á los demás españoles; éstos pueden andar solos á los 23 años, nosotros y los navarros necesitamos apoyo hasta los 25.

Pero ¡ay! que la protección que se nos otorga, lejos de entusiasmarlos, nos disgusta. El Tribunal Supremo en sentencia de 12 de junio último, ha declarado (con razón ó sin ella, pero interpretando el art. 12 del Código Civil al revés de como lo hizo en la sentencia de 20 marzo de 1893) que el consejo de familia es aplicable á Cataluña; con lo cual se impone á nuestro Principado el complicadísimo sistema tutelar, que el Código Civil ha creado para que protegiere á los huérfanos hasta los 23 años, pero que para nosotros dura dos años más. Es decir, que el Código Civil, que no debiera regir en Cataluña (excepto en los casos que señala el art. 12), se nos aplica en lo que al régimen tutelar se refiere, dos años más de lo que prescribe el mismo Código; por la singular anomalía de que rijan para nosotros las consecuencias de la menor edad del Código, pero no el tiempo que éste señala para hallarse comprendido en la misma.

Tan mal efecto ha producido aquella sentencia entre nuestros juristas, que el Sr. Falguera, en un artículo inserto en *La Notaria*, pide nada menos que una R. O. declarando lo contrario del T. S., y para conseguirlo se dirige á las corporaciones populares y jurídicas y á los diputados y senadores.

Creemos que no darán ningún resultado tales exhortaciones, aun siendo tan autorizada la persona que las hace. Más práctico y más justo sería, á nuestro juicio, solicitar una ley declarando que la mayor edad empieza para todos los españoles, á los 21 años cumplidos. De esta manera, ya que no de mejor condición que el resto de los españoles, seríamos iguales por lo menos. Poca cosa son, todavía, dos años menos de tutor, pro-tutor y consejo de familia. Mayores aplausos merecería una ley fijando la mayor edad á los 21 años, con lo cual se evitarían las contradicciones enumeradas al principio; precedentes históricos hay en el Derecho español (*común y foral*) que abonan esta reforma; recuérdese, además, que el proyecto de 1851 la fijó á los 20 años; y téngase, por fin, en cuenta, que la edad de 21 años es casi unánimemente aceptada por todos los países; Portugal, Francia, Bélgica, Italia, Inglaterra, Rusia, Polonia, Suecia, Estados Unidos, Méjico, Guatemala y Colombia, entre otros.

Si nuestras Cortes se ocupasen algo siquiera en legislar, podríamos confiar los catalanes en nuestros diputados y senadores y esperar las iniciativas de juristas de tanta valía como los Salmerón, Durán y Bas, Planas y Casals, Sol, Vallés y Ribot, Soler y Pla, Maluquer, etc.; pero, cuando hace años están aguardando las inevitables reformas del Código de Comercio, del Penal, de las Leyes de Enjuiciamiento Civil y de Organización del Poder judicial, para no citar otras, sepultadas bajo innumerables proyectos, dictámenes y estudios, bien podemos esperar sentados, viendo como va embrollándose nuestro derecho y como á medida que aumenta el caos jurídico, surge en lontananza aquella triste profecía del Sr. Lastres.

Conste, sin embargo, nuestra enérgica protesta; expónganse tales absurdos á la conciencia pública; y por lo que á la menor edad se refiere, sépase de una vez que renunciamos generosamente á la *protección y tutela* que se nos adjudica á los catalanes mayores de 23 años.

ALBERTO BASTARDAS.

LA PUBLICIDAD

Miércoles 23 de Enero de 1895

Proyecto de apéndice

Es un error fatal, suponer que el Derecho sólo debe cultivarse por los que le profesan especialmente. — El Derecho, como principio universal humano, se vive necesariamente por todos, y abarca, bajo un aspecto, toda la vida nacional. — El derecho se mezcla en todas las manifestaciones de la vida individual y social; y todas las cuestiones que ha planteado la civilización moderna, todas las luchas de intereses, ideas y clases, se reducen, en definitiva, á *problemas jurídicos*, á cuya solución han de contribuir, ineludiblemente, todas las fuerzas sociales.

Desgraciadamente, por lo que á nuestra patria se refiere, la *popularidad del derecho* todavía no existe. La prensa diaria, principal órgano de la *cultura popular*, si consagra su atención á las *cuestiones de derecho político y administrativo*, apenas si se ocupa en las de *derecho penal y penitenciario*; y salvo raras excepciones, mira con soberano desden las de *derecho civil*, considerándolas como propias tan sólo de *pica pleitos y curiales*.

No sucede lo mismo en otras naciones. La publicación de un proyecto de Código Civil, provocó en Alemania vivísima agitación intelectual. No ya los juristas; todas las clases, la alta y baja nobleza, las corporaciones religiosas, la industria, el comercio, los defensores del proletariado, todos los centros de vida, acudieron al palenque, y en sus periódicos unos, en libros y folletos otros, defendieron sus ideas é intereses y sostuvieron tenazmente sus especiales puntos de vista.

En España, la publicación del Código Civil, aún en las regiones forales, fué un *acontecimiento* entre jurisconsultos y leguleyos, pero de ahí no pasó. Únicamente en Cataluña hubo alguna agitación, que no dió todos sus frutos, por la carencia de cultura jurídica y la falta de *popularidad* de nuestro derecho civil. Formuláronse protestas ruidosas, fomentadas

principalmente por los catalanistas, olvidando al combatir tan fieramente el Código, que no es fruto exclusivo del elemento castellano (como todavía cuentan algunos), sino que representa una tendencia de *aproximación*, digna de aplauso (1); pero, toda la campaña *foral*, no pasó ni ha pasado de *protestas*; verdaderos trabajos de defensa no se habían realizado.

Por eso hemos visto con satisfacción el *Proyecto de apéndice del Código Civil para Cataluña*, publicado por la Academia de Derecho de Barcelona, acreedor á que de él se ocupen, siquiera por excepción muy justificada, no solo las revistas profesionales, sino la prensa diaria de toda Cataluña.

“Mi sueño dorado es la publicación del Código Civil—dijo su autor, el señor Alonso Martínez,—y sin embargo, renunciaría á esta ilusión de mi vida, si para realizarla hubiera de pasarse de pronto el nivel sobre todas las provincias españolas, sometiénolas á viva fuerza á una ley totalmente idéntica, siendo como es diferente en puntos esenciales su organismo jurídico, con el riesgo inminente de producir en su seno una honda perturbación.”

Conformes con este criterio, la Ley de Bases primero, artículo 5.º, y el Código Civil después, art. 12, establecieron que no regiría éste en los territorios de derecho foral, los cuales conservarían su *actual régimen jurídico*; prometiendo el Gobierno, que, previo informe de las Diputaciones provinciales y de los Colegios de abogados, y oyendo á la Comisión general de codificación, presentaría á la aprobación de las Cortes los proyectos de leyes en que habrían de contenerse, como apéndices del Código, las instituciones civiles de dichos territorios, que conviniese conservar.

(1) El Código Civil es, en muchos puntos, un gran paso hácia la «libertad civil», que es el nervio del Derecho Catalán. Tal acontece, por ejemplo, en las legítimas y en los que llama contratos sobre bienes con ocasión del matrimonio.

El primer deber de los amantes del Derecho civil catalán, debió ser preparar enseguida el Apéndice que había de contenerlo, á fin de que nuestros diputados y senadores—jurisconsultos distinguidos en su mayoría—pudiesen ofrecerlo al Gobierno y á la Comisión de Códigos, é instar su aprobación por las Cortes.

Pero nada de eso se hizo. La intransigencia de unos pocos y el pesimismo y apatía de los más, han demorado dicha obra. Los efectos de la interinidad no han podido ser más funestos; hoy, en muchas materias, ignoramos á punto fijo qué leyes rigen; el caos jurídico es tan espantoso, que bien podría cumplirse la fatídica profecía del Sr. Lastres: "Los derechos forales morirán de confusión y de consunción,,

Aplauso sincero merece, pues, la Academia de Derecho de Barcelona, por el patriotismo, laboriosidad y sentido práctico de que ha dado prueba al publicar, por fin, ~~el~~ Proyecto de Apéndice, que ojalá sirviera de estímulo á más poderosas iniciativas.

Sea cualquiera el criterio científico que sobre la codificación se tenga, es lo cierto que la necesidad, de un modo apremiante, nos la impone; y ante los hechos consumados, ante la incertidumbre y confusión vergonzosa que actualmente imperan, no hay más remedio que someterse y aceptarla.

El Derecho Catalán, desconocido en su espíritu por los encargados de aplicarlo, esparcido en multitud de textos legales, fruto de diversos tiempos y sociedades, no puede resistir, en su actual estado, las corrientes unificadoras, que se amparan en el Código Civil, de fácil manejo y aplicación, mirado con cariño por los juzgadores, é invocado á cada paso por los mismos abogados catalanes.

No es, por tanto, de extrañar que, á merced de una viciosa interpretación del art. 12 de dicho Código, vaya éste cada día avanzando. La lucha es desigual; y por eso, de nada servirán exposiciones y protestas, mientras no se presente—para convertirlo en Ley—lo que del Derecho Catalán importa conservar, en una forma precisa, clara y metódica, que facilite su conocimiento y aplicación, dentro y fuera de nuestro Principado.

A tales ideas y necesidades obedece, principalmente la publicación del referido Proyecto.—En él se contienen, en forma de articulado, los principios de nuestro derecho, expurgando lo muerto ó arcáico y aceptando aquellas instituciones del Código que, sin contrariar el espíritu y tendencia del régimen jurídico catalán, representan un progreso, acercando de esta suerte la distancia entre el Derecho general y el especial del Principado.

No faltan, sin embargo, regionalistas que rechazan todo Proyecto de Apéndice, por la transacción que representa; y porque quisieran, sin hacerse cargo de la realidad, que fuesen unas Cortes catalanas las que formularan nuestro Derecho, ahora y en lo sucesivo.

La ciega intransigencia no puede conducirnos más que á prolongar la actual situación, y con ella á la pérdida paulatina, y sin gloria, de nuestro Derecho, cuya defensa quieren aquellos monopolizar.

Hora es ya de que todas las fuerzas de Cataluña se preocupen de tan vital cuestión; de elaborar el Apéndice y de presentarlo á los poderes públicos, como expresión de las necesidades de nuestro pueblo.—A nuestros diputados y senadores incumbiría luego defenderlo con tesón y energía. Nadie duda de que saldrían victoriosos en su justo empeño.

Los juristas, si queremos ser algo más que los herederos de los disputadores atenienses, de los ergotistas escolásticos y de los sutiles retóricos de Bizancio; si aspiramos á ser esclavos del Derecho, voceros de la Justicia y maestros de la Sociedad, venimos obligados á trabajar denodadamente para que cese el presente estado de cosas.—De no hacerlo así, podrían espíritus superficiales sospechar que nos conviene la confusión reinante (por aquello de *á río revuelto, ganancia de pescadores*) y no faltaría algún malicioso que aplicase á los sostenedores del actual caos, lo que decía Bentham de los legislas partidarios de la costumbre: "son sus defensores y admiradores porque naturalmente se ama un medio de poder, de reputación y de riqueza; como los sacerdotes de Egipto amaban sus geroglíficos."

ALBERTO BASTARDAS.

por la misma razón que los ministros de la religión amaran los dogmas y la misterios

ORDENANZAS QUE NO SE CUMPLEN

La mitad de los artículos de nuestras flamantes Ordenanzas Municipales, no se cumplen; y, *sin embargo...*, debiéranse cumplir.

Y no aludimos á las infracciones individuales, sino á la violación general y sistemática de una porción de preceptos, que son letra muerta, como tantas otras leyes, desde la Constitución abajo:

Vayan, como muestra, dos botones.

Días pasados leímos en *El Diluvio* un razonado suelto, quejándose de la fea costumbre de fumar en el interior de los tranvías, que tanta molestia causa á las señoras y aun á los mismos hombres (pues también tenemos pulmones) y tan poco dice en favor de la *proverbial galantería española*.

Invocaba el periodista opiniones muy atendibles; citaba disposiciones legales de otros puntos; pero olvidábase de lo mejor; de que en nuestras Ordenanzas Municipales hay un artículo, el 20, que dice así: «*Queda prohibido fumar en el interior de los tranvías, salvo que fuesen abiertos.*»

Otro ejemplo, mucho más vergonzoso.

Funciona en uno de nuestros teatros una llamada *compañía infantil*, formada por artistas menores de 12 años, y entre ellos, según rezan grandes carteles, títeres y barítonos *de 4 y de 5 años!*

Una sola vez hemos visto representar á esta compañía trashumante, que ha recorrido toda España, renovando el personal á medida que pasan los años y *envejecen* ó mueren los artistas, y explotando impunemente lo más sagrado de la humanidad: la infancia.

Aun resuena en nuestros oídos la dulce voz de la pequeña tiple cantando «*no tengo pare ni tengo mare... ¡ay de mí, que desgraciada nací!*»—Admiramos, como todo el mundo, la habilidad de los pequeños artistas, pero, al reflexionar sobre su triste situación, comprendimos la verdad de aquellos lamentos; y sentimos frío en el alma; y la vergüenza hizo subir el rubor á las mejillas.

A las horas destinadas al sueño reparador, deben poner en continua tensión su laringe y forzar sus pulmones para emitir notas y más notas; su naciente inteligencia ha de torturarse para decir chistes de doble sentido y hacer gestos y ademanes, que no pueden ni deben comprender; entregada su educación á todos los vicios que en el medio ambiente flotan; reducida su instrucción á estudiar el repertorio de nuestros teatros por horas; expuestos á los bruscos cambios de temperatura; yendo siempre de una población á otra; acostándose á la una ó á las dos de la madrugada; lejos de su familia; y sobre todo, sin el regazo amoroso de una madre que les cobije... ¡Pobres niños!

Sin pecar de maliciosos, sin detenernos á sospechar lo que pueda ocurrir entre bastidores, bien podemos afirmar que con semejantes espectáculos, no se rinde culto al verdadero Arte, pero se atropella, en cambio, inicuamente, á la Moral, á la Higiene y á la Humanidad.

Varias veces ha clamado la prensa contra los que de tal manera hacen su negocio con la salud y la vergüenza de las infelices criaturas.

No nos proponemos emprender una nueva cruzada, tan estéril como las otras, aunque hemos de confesar que la veríamos con gusto. Los filántropos que protestaron del supuesto *hombre-saboteo*; los que combaten á sangre y fuego las corridas de toros; los protectores de animales y plantas; los Padres de Familia que se escandalizan ante las danzas lascivas de la Bella Chiquita y ahora persiguen librepensadoras, ó lo que sean; todos debieran, por comprendido de honor, figurar en la vanguardia, y romper lanzas en pro de la explotada y mancillada infancia. Pero, sobre todo, debieran hacer pública su interior protesta, los padres de familia, los verdaderos padres de familia.

Nos hemos desviado de nuestro objeto. Queríamos probar, tan sólo, que las Ordenanzas municipales de Barcelona no se cumplen, y que debiéranse cumplir.

Bastará para ello, copiar el art. 20, n.º 4.º, de nuestro Código municipal.—Dica así: «*Se prohíbe... dar mal trato á los niños, MEDICARLOS Á TRABAJOS SUPERIORES Á SUS FUERZAS Ó IMPROPIOS DE SUS POCOS AÑOS, y permitirles ejercicios peligrosos.*»

El art. 18, núm. 3.º, de dichas Ordenanzas (otro de los que tampoco se cumplen), dice, que todos los habitantes de la ciudad, están obligados: «*á denunciar á la autoridad correspondiente las infracciones de estas Ordenanzas que presenciasen ó de que tuvieran noticia cierta, cuando causen perjuicio á los intereses generales, bajo el punto de vista higiénico, religioso ó moral, económico ó artístico.*»

A V. E. nos dirigimos, pues, Sr. Alcalde. Si conserva aun restos de aquella energía de que dió gallarda muestra con los derribos efectuados en la plaza de Cataluña, podría V. E. aprovecharla dando al Gobierno y al país el digno ejemplo de que en la culla Barcelona todavía se cumple la Ley; porque tal van poniéndose las cosas, que pronto el partido más *revolucionario* en España, será aquel que trate de hacer cumplir todas las leyes.

Alberto Bastardas.

LA PUBLICIDAD

Miércoles 26 de Febrero de 1896

LEYES QUE NO SE CUMPLEN

Varios periódicos locales se han hecho eco de nuestro modesto artículo «Ordenanzas que no se cumplen», y en su voz á la nuestra en la noble tarea de censurar la explotación odiosa de que son víctimas esos infelices niños que pisan las tablas de los escenarios,

sin que previamente se hayan escrito en ellos las palabras que D.ª Concepción Arenal dijo que debieran grabarse en las puertas de nuestras cárceles: «Aquí se envenena el alma».

Conviene, pues, insistir. Nunca será tiempo perdido.

¡Aparte de las Ordenanzas Municipales de esta ciudad, no existen en el Derecho español vigentes disposiciones legales que protejan á la infancia del egoísmo de quienes deben ser los primeros en protegerla? Esta pregunta nos han dirigido algunos lectores y vamos á contestarla.

Dos leyes importantes existen, encaminadas á dicho fin; leyes que desgraciadamente no se cumplen, pero que no han sido derogadas; son, por tanto, vigentes, y debieran cumplirse.

La ley de 24 de julio de 1873 dispuso, entre otras cosas muy justas, que los niños y las niñas menores de 10 años no fuesen admitidos al trabajo en ninguna fábrica, taller ó mina (art. 1.º); y que no excediera de 5 horas cada día, en cualquier estación del año, el trabajo de los niños menores de 13, ni el de las niñas menores de 14 (art. 2.º).

La ley de 26 de julio de 1878 decretó que incurrirían en las penas de prisión correccional en su grado mínimo y medio y multa de 125 á 1.250 pesetas: *Primero*. Los que hagan ejecutar á niños ó niñas menores de 10 años, cualquiera ejercicio peligroso de equilibrio, de fuerza ó de dislocación. *Segundo*. Los que ejerciendo las profesiones de acróbatas, gimnastas, funámbulos, buzos, domadores de fieras, toreros, directores de circos ó otras análogas, empleen en las representaciones de esa especie, niños ó niñas menores de 16 años, que no sean descendientes suyos. *Tercero*. Los ascendientes, que ejerciendo las profesiones expresadas, empleen en las represen-

taciones á sus descendientes menores de 12 años, etc.

No se refieren directamente estas leyes á la cuestión que nos ocupa, quizá porque al promulgarse no se pudo prever la formación de esas compañías *fin de siglo*; pero, si no en su letra, en su espíritu, es indudable que dichas leyes las prohíben.

Ubi eadem est ratio, ibi eadem juris dispositio, decimos los juristas. Es decir, cuando existe la misma causa, ó hay identidad de razón, ha de regir la misma disposición legal.

Si la ley prohíbe que los menores de 10 años trabajen en ninguna fábrica, taller ó mina, es para evitarles los peligros que su desarrollo físico, moral é intelectual correría; y como á los mismos peligros (si no mayores) están expuestos los niños y niñas que trabajan diariamente en los teatros, la prohibición debiera también aplicarse á esas compañías infantiles.

Si la ley castiga severamente á quienes dediquen ó permitan á menores de 16 años, ejercicios de equilibrio, fuerza ó dislocación, peligrosos para el cuerpo; severamente debe prohibir también las compañías infantiles de declamación, canto y baile, en que se descuyentan todas las facultades morales é intelectuales de los pequeños artistas, aparte del menoscabo real y positivo de su salud.

La Moral y la Higiene exigen de consuno que á dichas leyes se les dé una interpretación extensiva; y que se completen como es debido: Pero, ínterin eso no suceda, con sólo hacer cumplir las Ordenanzas Municipales de Barcelona, puede lograrse que no continúe en esta ciudad la explotación de que son objeto aquellas infelices criaturas.

Esto es lo que nos propusimos demostrar en nuestro anterior artículo. ¿Con qué autoridad podremos pedir al Gobierno leyes pro-

tectoras de la infancia, si empezamos por no cumplir las que ha dictado nuestro Municipio y tienen toda la fuerza moral y legal apetecible?

¿Qué pueden alegar los interesados en que la explotación continúe? Una sola cosa: los contratos libremente celebrados con los padres ó encargados de aquellos niños. Pero tales contratos son nulos, por ilícitos, ante la ley y ante la moral.

La patria potestad, la autoridad de los padres sobre sus hijos, es, más que un derecho, un deber; así la define el Código civil. El padre, y en su defecto la madre, dice el artículo 155, tienen, respecto de sus hijos no emancipados, el deber de alimentarlos, tenerlos en su compañía, educarlos é instruirlos con arreglo á su fortuna.

¿Cumplen con este deber, escrito en la ley y grabado en la conciencia, los padres que impulsados por la miseria, entregan sus tiernos hijos al egoísmo de los que explotan esas compañías infantiles? Dejamos la respuesta al buen juicio de nuestros lectores.

No hay razón alguna que abone el incumplimiento de preceptos legales, claros y terminantes. No se cumplen porque no se quiere hacerlos cumplir.

Alberto Bastardas.

LA PUBLICIDAD

2 marzo 1896

La República es lo que menos nos ha de dividir.

CUESTIÓN JURÍDICA

Entre las varias cuestiones legales que se han planteado y discutido, sobre jurisdicción competente, penalidad y procedimiento, con motivo del proceso Sempau, tiene gran importancia la de fijar el alcance é interpretación que debe darse á las leyes de 10 de Julio de 1894 y 2 de Septiembre de 1896.

Vamos á dilucidar brevemente la cuestión, desde el punto de vista jurídico, atendiendo exclusivamente á los preceptos de la *ley escrita*.

La ley especial de 1894, dictada á consecuencia del horrendo atentado del Liceo, contiene disposiciones penales relativas á los que empleasen *sustancias ó aparatos explosivos*, ya atentando contra las personas ó causando daño en las cosas (art. 1.º), ya colocando á dicho fin *sustancias ó aparatos explosivos* en cualquier sitio público ó de propiedad particular, ya utilizándolos para producir alarma (art. 2.º). Castiga además al que tenga, fabrique, facilite ó venda *sustancias ó aparatos explosivos* (art. 3.º); la conspiración y proposición para cometer dichos delitos (art. 4.º); la amenaza de causar algún mal de los previstos en el art. 1.º (art. 5.º); el provocar á la perpetración de dichos delitos (art. 6.º); la apología de los mismos ó de los delinquentes (art. 7.º), y las asociaciones en que se facilite la comisión de los anteriores delitos (art. 8.º).

Es decir, toda la ley gira al rededor de estas palabras: *SUSTANCIAS Ó APARATOS EXPLOSIVOS*, que encarnan un concepto de perversidad, de alarma y de peligro social, que el legislador quiso reprimir severamente.

La ley especial de 2 de Septiembre de 1896, es reforma de la de 1894, en el sentido de agravarla, y dictóse, como es sabido, después de la terrible impresión que produjo el salvaje atentado de la calle de los Cambios Nuevos.

El art. 1.º, que contiene la penalidad, dice textualmente: «El que atentase contra las personas ó causare daño en las cosas, empleando para ello *sustancias ó aparatos explosivos ó materias inflamables*, será castigado:»

2.º Con la pena de muerte, si por consecuencia de la *explosión* resultase alguna perso-

na lesionada, ó si se verificase la *explosión* en edificio público, lugar habitado ó donde hubiera riesgo para las personas y resultase daño en las cosas.

3.º Con la de cadena temporal en su grado máximo, á muerte, si se verificase la *explosión* en edificio público, lugar habitado ó donde hubiese riesgo para las personas, aunque no resultase daño en las cosas.

4.º Con la de cadena temporal en los demás casos, si la *explosión* se verifica.

5.º Con la de presidio mayor en su grado máximo, á cadena temporal en su grado medio, si la *explosión* no se verificase.»

El art. 2.º dispone que los demás delitos no comprendidos en esta ley, serán castigados con arreglo á lo prescrito en la de 10 de Julio de 1894, y en los Códigos penal, de Justicia militar y de Marina de guerra.

La circunstancia que caracteriza los delitos enumerados en el art. 1.º de dicha ley, es, evidentemente, el empleo de *sustancias ó aparatos explosivos ó materias inflamables*.

Tanto al dictar esta ley, como la de 1894, tuvo á la vista el legislador los horrores de la dinamita, de las bombas y de los petardos; pero debió referirse á estos monstruosos medios de destrucción en términos generales, como lo hizo, para salir al paso á los nuevos medios ó sustancias que pudieran inventarse, ya que á medida que adelantan la química y la mecánica, aumenta desgraciadamente el desequilibrio y la maldad de ciertos seres.

Pero ¿pudo jamás suponerse que dentro de las *sustancias ó aparatos explosivos ó materias inflamables*, viniesen comprendidas, para los efectos de dicha ley, las *armas de fuego comunes* y relativamente antiguas, como son la pistola, el revólver, el fusil?

Ni uno sólo de los autores de ambas leyes, ni uno sólo de los senadores y diputados que las votaron, creemos que pueda contestar afirmativamente.

Los delitos cometidos con armas de fuego tienen su sanción en el Código penal; cada día deben aplicarlo nuestros Tribunales, y nadie había imaginado que viniesen penados en las leyes excepcionales de 1894 y 1896; la letra y el espíritu de dichas leyes y sus antecedentes, lo rechazan de consuno.

Si el legislador hubiese querido abarcar los

7 1.º Con la pena de muerte, si por consecuencia de la explosión resultase alguna persona muerta.

delitos cometidos con armas de fuego, lo habría consignado claramente; que la *claridad* es el primer requisito de una ley penal de excepción, y la *interpretación restrictiva*, la única que en justicia cabe aplicar.

De interpretarse en sentido extensivo el concepto que entrañan las palabras «sustancias ó aparatos explosivos, ó materias inflamables», como se castiga la mera tenencia de los mismos, resultaría la consecuencia absurda y ridícula de que faltarían á la ley los mismos agentes de la autoridad que para velar por ella van armados; los que venden armas y pólvora para cazar, y aun el pacífico ciudadano que lleva en el bolsillo la indispensable caja de fósforos.

Es de advertir que ni el concepto ni la palabra *explosión*, son nuevos en nuestro tecnicismo jurídico.

El Código penal enumera en el art. 10, como cuarta de las circunstancias agravantes, la de ejecutar el delito por medio de inundación, incendio, veneno, *explosión*, varamiento de nave ó avería causada de propósito, descarrilamiento de locomotora, ó del uso de otro artificio ocasionado á grandes estragos.

Sin embargo, jamás han considerado nuestros Tribunales ni el Ministerio fiscal, que dentro del concepto *explosión* pudiese venir comprendido el uso de las armas de fuego comunes y no prohibidas; y nunca se ha invocado ni aplicado dicha agravante 4.ª al autor de cualquiera de los delitos ejecutados con dichas armas.

Del examen que hemos hecho de las leyes especiales de 1894 y 1896, se desprende que para aplicar la penalidad señalada en los artículos citados, es indiferente que el delincuente profese ó no las doctrinas anarquistas. Es decir, no se caracterizan los delitos que castigan por las cualidades ó antecedentes del sujeto activo ni del sujeto pasivo del delito, sino exclusivamente por los medios empleados.

Dichos preceptos legales no definen al anarquista; no dicen «el anarquista que ejecute tal ó cual acto», ó «contra ésta ú otra persona», sino que juzgan y penan sus actos, atendiendo únicamente á los terribles medios de que se vale.

La ley no necesita preguntar al delincuente qué teorías profesa; le basta saber los actos que ejecuta, para tenerlas bien definidas. Por los frutos se conoce el árbol.

Quien emplee sustancias ó aparatos explosi-

vos, ó materias inflamables, éste es quien infringe dichas leyes y cae bajo su sanción, importando poco que se vanaglorie de ser anarquista ó que lo niegue; sus actos le condenan, no sus palabras.

Si son ó no suficientes dichas leyes para proteger á la sociedad de los atentados anarquistas, es cuestión muy ardua que importa estudiar serenamente; pero, interin otras leyes no se promulguen, nos parece que no puede darse á las vigentes una extensión que no permitan su letra ni su espíritu.

Alberto Bastardas.

Barcelona 10 de Septiembre de 1897.

EL REPUBLICANO — MADRID

16 de Septiembre de 1897

Señor Director de LA VANGUARDIA.

Question jurídica**¿Puede ejercitarse en Cataluña el retracto de comuneros?**

Esta importante cuestión legal se ha debatido recientemente ante la Sala segunda de esta Audiencia territorial, y nos parece oportuno exponerla siquiera sucintamente, por el gran interés que tiene en el terreno especulativo y en el de la práctica.

Las hermanas doña C. y doña E. S. poseían en común y por indiviso una casa en la calle de A... de esta ciudad, que les había legado su padre. Para pago de deudas, vendióse judicialmente en pública subasta, la mitad indivisa perteneciente á doña E. S., adjudicándose en definitiva á don R. B. por el precio líquido de 9.614 pesetas. Otorgóse á favor del comprador la escritura; y enterada la condeña, doña C. S. utilizó dentro del plazo legal el llamado *retracto de comuneros*.

El retracto, tal como lo define el Código civil (artículo 1521), es el derecho de subrogarse con las mismas condiciones establecidas en el contrato, en lugar del que adquiere una cosa por compra ó dación en pago; y según el artículo 1522, podrá usar del retracto el co-propietario de una cosa común, en el caso de enagenarse á un extraño la parte de todos los demás condueños ó de alguno de ellos.

Consignado el precio y cumpliendo los demás requisitos legales, presentó don C. S. su demanda de retracto, cuyo conocimiento correspondió al Juzgado del Norte; se opuso á la misma don R. B., negando rotundamente que la legislación vigente en Cataluña autorizase el retracto de comuneros; el Juzgado falló dando lugar al retracto; y apelada la sentencia por el demandado, celebróse la vista pública en 9 del actual.

En dicho acto, tanto el letrado de la parte apelante, don Secundino Coderech, como el de la apelada, don Juan Vidal y Valls, supieron presentar la cuestión con claridad extraordinaria, analizando habilmente cuantos argumentos podían favorecer ó perjudicar sus respectivas pretensiones.

El nervio de la argumentación, en una y otra parte, consistió en la interpretación del tan discutido artículo 12 del Código Civil, según el cual, salvo las disposiciones de carácter general que el mismo enumera, «en lo demás, las provincias y territorios en que subsiste derecho foral, lo conservarán por ahora en toda su integridad, sin que sufra alteración su actual régimen jurídico, escrito ó consuetudinario, por la publicación de este Código, que regirá tan solo como derecho supletorio, en defecto del que lo sea en cada una de aquellas por sus leyes especiales.»

La parte demandante y apelada sostuvo que dicho art. 12 debe entenderse en el sentido de ser el Código Civil aplicable á Cataluña en todo cuanto no derogue su legislación especial ni se oponga á la misma; criterio sancionado por el Tribunal Supremo, en varias sentencias que citó, y por la Audiencia de este Territorio, entre otras, en la sentencia del año último en que declaró vigente en Cataluña el testamento ológrafo. Interpretando los términos *suplir* y *en defecto*, sostuvo que estos implican no solo la idea de llenar un vacío, sino también la de extender y aumentar lo existente, mientras no se oponga á su carácter peculiar y distintivo; y aplicando esta doctrina al caso discutido, procuró demostrar que el retracto de comuneros, lejos de causar perturbación alguna en el régimen jurídico de este Principado, concuerda perfectamente con el espíritu que anima su derecho y sus costumbres, que tienden siempre á conservar la unidad de la propiedad inmueble y son contrarios á la existencia de bienes en común y pro-indivisos, por los conflictos y dificultades á que dan lugar.

Insistió en que tampoco se opone el retracto de comuneros al espíritu del derecho romano, como lo prueba el que dicho retracto esté perfectamente regulado por las Partidas, cuyo código es trasunto fiel de la legislación romana, por cual motivo ha sido constantemente invocado en nuestro Principado.

Añadió que los retractos estaban regulados en su fondo, forma y efectos, por leyes de carácter general, como son las de Enjuiciamiento Civil (que contiene en este punto preceptos substativos), la Hipotecaria y la de Señoríos, de 1823; cuyas leyes, desde su promulgación han regido en todas las provincias españolas; y en su consecuencia, debe hoy también regir el Código Civil en toda España, en cuanto haya sustituido, modificado y ampliado aquellas leyes.

Hizo especial hincapié en que dicha Ley de Señoríos amplió el derecho de fadiga ó retracto enfiteútico, concediéndolo también al *dominio útil* respecto del *dominio directo*; es decir, haciéndolo recíproco para los poseedores de uno y otro dominio; y sostuvo que dicho retracto enfiteútico, en el fondo no es otra cosa que un retracto de comuneros, pues por la enfiteúsis existe un verdadero condominio entre el poseedor del dominio directo y el del útil; y mediante el retracto recíproco se facilita la refundición en una sola persona del dominio pleno de la finca.

Alegó además dicha parte la opinión de algunos comentaristas; y el hecho, justificado por varios testigos, de que, después de publicado el Código Civil, se ha practicado; particular y judicialmente, en Cataluña el retracto de comuneros; y citó una sentencia que accediendo á dicho retracto profirió en 1900 el Juzgado del Hospital de esta ciudad; y finalmente hizo algunas consideraciones acerca de los efectos moralizadores de tal retracto, sobre todo en las ventas judiciales, en las que es común rematar participaciones de fincas, por precio muy inferior al real.

La parte apelante y demandada empezó sentando que ni las leyes especiales de Cataluña, ni su derecho supletorio (el canónico y el romano), conceden á los condóminos el derecho de retracto, por cuyo motivo los juristas catalanes y muchos tratadistas de Derecho Romano y de Derecho Común no lo mencionan ó niegan que rigiera en Cataluña, como tampoco rigió el retracto gentilicio.

Sostuvo que tales retractos están prohibidos por el Derecho romano, comentando al efecto la ley 14 del Cod., lib. 4.º, tit. 38, la cual derogó el derecho que tenían los próximos parientes y los consortes para excluir de una venta á los extraños y permitió que pueda cada cual buscar ó aceptar á su arbitrio comprador; y añadió que no habían regido jamás en Cataluña las leyes de Toro que regulaban el retracto de comuneros, y que no lo habían introducido ni la Ley de Enjuiciamiento Civil ni otras de carácter general.

Analizando el artículo 12 del Código Civil, afirmó que si debe respetarse el régimen jurídico escrito ó consuetudinario existente en Cataluña, como al publicarse dicho Código los condueños no tenían ni por ley ni por costumbre derecho al retracto de la participación que uno de ellos vendiera, para que este régimen jurídico se conserve en su integridad han de continuar los condueños sin el derecho de retracto; pues la integridad de un régimen jurídico lo mismo se altera suprimiendo una institución que introduciendo otra; y *suplir* quiere decir llenar deficiencias, pero no limitar unos derechos y ampliar otros, como sucedería de aplicarse en Cataluña el retracto de comuneros; el cual contraría, además, el principio de libertad de contratación que informa el derecho catalán.

Invocó, por último, un dictamen suscrito por varios abogados y notarios de este Colegio, que opinan no tiene el condueño de fincas de este Principado el derecho de retracto; y citó dos sentencias dictadas en este sentido,

una por el Juzgado de San Feliu de Llobregat en 1893, y otra por la Sala 1.ª de esta Audiencia en 1894.

En 19 del corriente mes ha proferido sentencia dicha Sala 2.ª, confirmando la del Juzgado que dió lugar al retracto, siendo sus fundamentos capitales, los siguientes:

«Considerando que las dudas á que puede prestarse la interpretación del artículo 12 del Código Civil respecto á lo que formaba el régimen jurídico de los territorios ó provincias aforadas, han desaparecido con las repetidas sentencias del Tribunal Supremo donde se consigna que el mencionado Código Civil rige como derecho supletorio del que lo sea en cada una de sus provincias, y que este carácter permite la invocación de sus preceptos para dirimir cualquier conflicto nacido de un texto foral oscuro; y que las instituciones de derecho regidas por la ley común antes de la publicación del Código en las provincias de legislación foral, están sometidas á las prescripciones de aquél como ley general, atendido á que el mencionado artículo 12 solo mantiene en frente del Código el derecho foral ó excepcional, pero no el común que antes de la promulgación de dicho cuerpo legal regía para determinadas materias.—Sentencias de 1 abril 1891—31 marzo 1892—26 abril, 12 junio y 28 octubre 1894—3 diciembre 1895—3 y 24 febrero 1896—16 enero y 12 febrero 1897—9 abril 1898 y 15 noviembre 1899.

Considerando que, según el llamado Real decreto de Nueva Planta de 16 enero de 1716, ó sea la ley 1.ª, tit. 9.º, libro 5.º de la Novísima Recopilación, las leyes generales del reino son aplicables á Cataluña como á las demás provincias, mientras en las mismas leyes no se restrinja su imperio; y con sujeción á este precepto legal, no puede dudarse de que la Ley de E. Civil es de carácter general y obligatoria en todas las provincias, sin que pueda excusarse el cumplimiento de lo en ella ordenado por estar en oposición con el derecho foral.

Considerando que no existe ninguna ley de las que forman el derecho foral catalán que prohíba el retracto de comuneros, pues, según la L. 14 del Cod. *De contrahenda emptione*, 4-38, citada por la parte demandada, no existe tal prohibición, pues Valentiano, Teodosio y Arcadio lo que se propusieron por medio de la citada ley, fué abolir la *injuria* que existía en el derecho antiguo de que los comuneros y coherederos descartaban en absoluto á los extraños de estas enagenaciones, estableciendo que, en adelante, tanto el uno como el otro pudiera disponer libremente de la cosa poseída en común; cuyo principio es conforme con el de la legislación general del reino, donde ninguna limitación se establece al propietario de parte de la cosa indivisa, si bien se crea un derecho á favor del co-propietario, por ser preferido por el tanto de la enagenación.

Considerando que teniendo en cuenta los legisladores romanos la extensión y alcance de la *actio communi dividundo* respecto á la facultad concedida á los condueños para dividir la cosa poseída en común, es lógico que considerasen como una *injuria* la limitación establecida en el derecho antiguo de excluir á los extraños de estas compras, y por la citada L. 14 del Cod. la abolleron; pero sin que por esto se entienda que prohibieran el retracto de comuneros que no llegaron á conocer.

Considerando que siendo la Ley de E. Civil de carácter general y estableciéndose en ella no solo las reglas de tramitación del juicio, sino también preceptos sustantivos respecto de las condiciones y formalidades que han de concurrir y cumplirse antes de interponerse la demanda de retracto, es evidente que después de publicada dicha ley, tiene su aplicación en Cataluña, donde por ninguna otra de su fuero se prohíbe, el retracto de comuneros.

Considerando que por tal motivo y siendo el Código Civil supletorio del Derecho foral catalán, los preceptos en aquel contenidos son de aplicación y pertinentes para dirimir cual-

quier conflicto nacido de un texto foral obscuro, según tiene declarado el T. S. en su sentencia de 19 enero de 1893.

Considerando que tanto por la doctrina sancionada en las aludidas sentencias del T. S. respecto á que las instituciones de derecho regidas por la ley común antes de la publicación del Código Civil en las provincias de legislación foral, están sometidas á las prescripciones de aquél como ley general; cuanto por la disposición final contenida en el art. 1.978 del propio Código Civil que deroga y deja sin fuerza ni vigor todos los cuerpos legales, usos y costumbres que constituirían el Derecho civil común, en todas las materias objeto del Código, así en su concepto de leyes directamente obligatorias como en el de derecho supletorio, es lógico concluir que los preceptos del Código Civil sobre retracto de comuneros que modifican y completan las disposiciones de la Ley de E. Civil en esta materia, son de perfecta y precedente aplicación en Cataluña, como reguladoras de un particular regido antes por una ley de observancia general en todo el reino.»

Sería apartarnos de nuestro objeto comentar este importante fallo; y aun parecería inoportuno todo comentario, desde el momento que contra dicha sentencia cabe interponer, y es posible que se interponga, recurso de casación.

Séanos lícito, sin embargo, añadir que la cuestión expuesta y otras muchas que cada día se plantean ante nuestros tribunales y se resuelven con diferentes criterios, demuestran la necesidad apremiante de que se codifique cuanto antes el Derecho civil catalán, promulgándose el correspondiente *Apéndice*, único modo de que cesen la confusión é inseguridad reinantes, y se sepa de una vez, con *claridad y certeza*, cuál es la legislación vigente en nuestro Principado.

ALBERTO BASTARDAS SAMPERE.

LA VANGUARDIA

— Miércoles 27 Noviembre 1901

Boletín Jurídico.

Barcelona, 28 febr. 1902.

7

16 AÑOS!

Es y ha sido siempre la *edad*, requisito esencial en la determinación de la capacidad jurídica.

23 años exige hoy el Código Civil para alcanzar la mayor edad.

25 años señala la legislación foral de Cataluña.

21 años son necesarios para ejercer legalmente el comercio.

25 años para ser juez ó magistrado, concejal, diputado provincial ó á Cortes, etcétera.

30 años para ser gobernador civil.

30 años para ser jurado.

30 años para ser obispo.

35 años para ser senador, etc.

En fin, hasta para ser empleado de nuestro Municipio, según el novísimo Reglamento, se requieren 21 años.

Y, sin embargo, el rey, según la Constitución vigente, es mayor de edad, y entra en la plenitud de sus funciones, á los 16 años.

Y no se diga que el rey reina y no gobierna, que tiene ministros responsables, etcétera.

El rey es el jefe supremo del Estado y el centro de todos los poderes.

Según la Constitución, reside en el rey la potestad de sancionar, promulgar y hacer ejecutar las leyes; declarar la guerra y hacer y ratificar la paz; tiene el mando supremo del Ejército y Armada y dispone de las fuerzas de mar y tierra, etc.; en fin, tiene la facultad de nombrar y separar *libremente* á los ministros;... y sabido es que en España los ministros hacen las Cortes á su imagen y semejanza, é influyen directamente en todos los poderes y organismos públicos.

Es evidente que no hay en el mundo cargo alguno más difícil y delicado que el de rey.

Á cualquiera que reflexione friamente, se le ponen los pelos de punta al calcular la tremenda responsabilidad que, cuando menos ante Dios, ante la Historia ante la Humanidad y ante su propia conciencia, contrae un monarca, y en general, un jefe de Estado, tanto por lo que hace como por lo que deja de hacer.

Y horroriza pensar que tamaña responsabilidad pueda imponerse á un niño de 16 años; já esa edad en que el mismo Código Penal considera que el hombre no es todavía plenamente responsable de sus actos!—A. B.

LA PUBLICIDAD

Lunes 12 de Mayo de 1902

POLITICA NACIONAL

Siempre que se quiere obtener de los españoles algo que nos disgusta, invócase la *proverbial hidalguía española*; y si de Barcelona se trata, sale á relucir en tales ocasiones, la ejecutoria que nos expidió el inmortal autor del «Quijote», al calificar nuestra hermosa ciudad, de *archivo de la cortesía*.

Archivo de la cortesía... y *patria de los valientes*, añadió Cervántes.

Seamos, pues, hidalgos y cortesés, pero seamos también *valientes*; es decir, tengamos ahora y siempre el valor de nuestras convicciones; mostremos públicamente nuestros agravios y nuestros ideales, sin hipocresías ni disfraces, lealmente, que también es Cataluña «tierra poblada de lealtad», según dijo el Rey Ceremonioso.

Únicamente obrando de esta suerte, pueden ser instructivos los viajes de los monarcas.

Y si los reyes llegasen á descubrir los verdaderos deseos y aspiraciones de sus pueblos, si conociesen á fondo el alma nacional, podría muy bien repetirse el caso ejemplar del rey Amadeo, que viéndose impotente para satisfacer las necesidades de la patria, abdicó la corona, para que la na-

ción entera, recuperando su soberanía, pudiera regir libremente sus destinos.

Quizá sería este el único medio pacífico de terminar esa incansante labor constituyente, en que se agita España desde las Gloriosas Cortes de Cádiz.

Habría sonado la hora de que todas las regiones y todas las clases sociales, todos los que producen y todos los que piensan, todas las grandes energías que hoy se embotan ante los obstáculos tradicionales, se consagrasen exclusivamente á la reconstitución de España, á estudiar con amor y resolver con justicia, los grandes problemas que nos dividen, el social, el regional, el religioso y el económico. Instaurada la República, abierto el poder á todos los españoles, pasaría á la historia, con el actual régimen, la política de las formas de gobierno, y desarrollaríamos entonces la fecunda política moderna, política social, financiera, hidráulica, pedagógica...; en una palabra, *política nacional*.

ALBERTO BASTARDAS.

LA PUBLICIDAD

6 abril 1904.

La procesión del Corpus y los concejales republicanos

La *Veü de Catalunya* engaña lastimosamente á sus lectores, al decir que en la última sesión del Ayuntamiento, atacó á los católicos. Es inexacto.

El partido republicano, del cual somos los concejales modesta, modestísima, pero sincera representación, no es un partido religioso ni antirreligioso, católico ni anticatólico; es un partido político.

Política y Religión son cosas bien distintas; y en la misma esencia del Cristianismo, está la perfecta distinción entre la Iglesia y el Estado.

«Mi reino no es de este mundo», dijo Cristo, significando con ello, que el fin principal de toda religión es la salvación del alma, la conquista del Cielo.

La Política, en cambio, aspira á dirigir y gobernar el mundo, las sociedades humanas, sin preocuparse para nada de los misterios de ultratumba.

Caben, pues, en el partido republicano, católicos, protestantes, judíos, los creyentes sin fe positiva, y los que profesen cualquier religión que no esté reñida con la moral universal; caben igualmente los que piensan que la Religión es propia de la infancia de la Humanidad, y los que, aun siendo racionalistas convencidos, creen que, por mucho que el progreso humano destruya supersticiones y prejuicios, por mucho que se avance en el camino de la Verdad y de la Justicia, siempre quedará en el hombre algo del primitivo sentimiento religioso, siempre habrá espíritus débiles, personas desdichadas y vencidas en la lucha por la vida, para quienes será la religión un consuelo, un refugio, una esperanza de eterna dicha, ilusoria, si se quiere, pero ilusión piadosa, acogida naturalmente con amor, cuando la realidad es triste y amarga.

Todos caben en el partido republicano, con tal que acepten la libertad de conciencia, y su corolario, la libertad de cultos, que son la suprema garantía de sus respectivas creencias, todas igualmente respetables, cuando no aspiran á imponerse por la coacción.

No es el Ayuntamiento, corporación esencialmente administrativa, el sitio más abonado para desenvolver estos principios.

Ni el Consistorio es una Junta revolucionaria, ni unas Cortes Constituyentes. Está el Ayuntamiento sujeto á una legislación monárquica, y amoldándose á esas leyes, mal que nos pese, ha de realizarse la acción de los concejales republicanos.

Por tal motivo, al plantearse por primera vez en el seno de la comisión de Gobernación el problema de las subvenciones religiosas (que no todos los problemas municipales se plantean en las sesiones públicas, sino que muchos nacen y mueren dentro de las Comisiones), hubimos de presentar la cuestión en términos prudentes, que no lastimasen los sentimientos religiosos de nadie.

Es fundamental en la Administración española, dijimos, separar y distinguir los deberes y atribuciones del Estado, de los que incumben á la provincia y al Municipio.

Consultemos la legislación vigente.

Es obligación del Estado (artículo 11 de la Constitución) «mantener el culto y los ministros de la religión católica»; y así lo realiza, de conformidad con el Concordato, mediante el presupuesto eclesiástico.

En cambio, ni la Ley Provincial ni la Ley Municipal imponen semejante obligación á la Provincia ni al Municipio; y es lógico que no se la impongan, desde el momento que los servicios públicos que á dichas entidades competen, y á los cuales han de aplicar los limitados recursos con que cuentan, son independientes de toda confesión religiosa.

Realmente, durante muchos siglos, la Iglesia, que es hoy una institución exclusivamente religiosa, fué también á la vez institución política y administrativa. Los grandes principios de la Revolución francesa, que informan la civilización moderna, destruyeron aquella tradicional confusión, reivindicando para el poder civil sus naturales atribuciones, ejercidas en parte por la Iglesia; y desde el momento que tales atribuciones han pasado á las entidades administrativas (Provincia y Municipio) no deben éstas subvenir ni inmiscuirse en las funciones religiosas, únicas que legalmente incumben á la Iglesia.

En este criterio jurídico, huyendo de dogmatismos, deseando no provocar discusiones religiosas, impropias del Municipio, inspiróse la mayoría republicana de la Comisión de Gobernación para negar todas las subvenciones religiosas que de antiguo concedía la excesiva liberalidad de nuestros Ayuntamientos.

No nos valió, sin embargo, nuestra prudencia. Apenas si se habían enterado nuestros correligionarios de aquel acuerdo, cuando el mal llamado Comité de Defensa Social, escandalizándose de lo que era sencillamente cumplimiento de nuestro deber político, publicó é hizo fijar en las esquinas una enconada alocución en contra nuestra y abrió la célebre suscripción de los 10 céntimos que, según contaron, ascendió en pocos días á una suma fabulosa.

Este aspecto práctico de la protesta del Comité ultramontano, es digno de verdadero aplauso, y constituye el mejor argumento que puede esgrimirse en pró del criterio republicano.

Si los católicos barceloneses son suficientemente ricos, pródigos y piadosos para subvenir por sí mismos las funciones religiosas, ¿á qué buscar el dinero de las arcas municipales, dinero de los pobres, pues nuestro presupuesto se nutre en gran parte del odioso impuesto de consumos y de otros que afectan principalmente á las clases menesterosas?

Planteóse últimamente la cuestión de la procesión del Corpus, que de antiguo *costeaba por entero* el Municipio, y en cuya organización intervenía directamente, por medio de dos concejales obreros.

Hubo en este punto, cierta vacilación por parte de algunos de nuestros amigos, no porque renunciásemos al criterio antes sustentado, sino por entender que la procesión del Corpus, más que una función religiosa, era una fiesta popular, una bellísima página de la vida barcelonesa, un espectáculo que seducía á la muchedumbre, algo así como un *sport* eclesiástico, que atraía forasteros y beneficiaba al comercio.

A fin de armonizar todas las opiniones y no aparecer intransigentes ni sectarios, los concejales republicanos que formamos parte de la Comisión de Gobernación, llegamos á un común acuerdo, traducido en la enmienda por mí redactada, y que tan elocuentemente defendió en el Consistorio nuestro querido jefe D. Eusebio Corominas; ó sea, que desentendiéndose el Ayuntamiento del acto religioso, por no ser de su incumbencia, se limitase á facilitar la Banda Municipal y los gigantes y demás elementos decorativos que son propiedad del Municipio.

Nuestros lectores conozcan perfectamente todo cuanto después ha ocurrido. Enfermo en cama, no pude, bien á pesar mío, formar al lado de mis compañeros en la reñida sesión del 21. Afortunadamente pude asistir á la del jueves último, y unir mi voz y mi voto al de nuestros amigos.

Hemos conseguido la victoria, y es hora de prescindir de recriminaciones, celos y censuras.

Los tiempos son de lucha, y son necesarias las fuerzas de todos para luchar. Saquemos de lo sucedido la enseñanza que nos conviene: obrando con serenidad, y

manteniendo la más perfecta unión y disciplina, somos invencibles.

Y ahora, preparémonos á recibir impasibles el chaparrón de injurias y denuestos (anónimos inclusive), que los clericales van á lanzar sobre nosotros.

«Obrar bien es lo que importa». — Seamos rectos y honrados administradores de los intereses municipales; abogados del común y de nadie más; seamos, en fin, buenos ciudadanos y buenos concejales, y recordemos á nuestros injustos adversarios aquellas memorables palabras: «No son los más religiosos los que más hablan de Dios, sino los que menos le ofenden.»

ALBERTO BASTARDAS.

LA PUBLICIDAD

Sábado 28 de Mayo de 1904

ACUERDO JUSTO Y OPOSICION INJUSTA

Diga lo que quiera el *Brusi*, ha sido bien recibido por la opinión liberal de Barcelona el acuerdo que tomó el Ayuntamiento en su última sesión, derogando el anacrónico artículo de las Ordenanzas Municipales, que prohibía circular vehículos en la tarde y mañana del Jueves y Viernes Santo.

Dicha prohibición, impropia de nuestra época, es además ilegal.

La Constitución garantiza á todos los españoles la libertad de trabajo, y la única limitación jurídica respecto del particular, es la impuesta por la ley del descanso do-

minical, la cual no reza con los demás días festivos, y aun en los domingos autoriza, como no puede menos de ser, la circulación de ferrocarriles, tranvías y carruajes de servicio público.

Y como la Ley Municipal exige que las Ordenanzas Municipales no estén en contradicción con las leyes generales del país, de ahí que la proposición de los Sres. Comorninas y Bastardas, votada por el Ayuntamiento, es lógica y es justa, pues tiende, en primer término, á restablecer el imperio de la ley, y habrá de merecer necesariamente la sanción de la Superioridad.

Tres obispos de levita, ejerciendo de obstructionistas, lograron en el Consistorio retardar dicho acuerdo, impidiendo que rigiese este año; y ahora les secunda el *Diario de Barcelona*, diciendo, con mucha seriedad, que se han ofendido los sentimientos religiosos de los barceloneses.

¿Fácil es sentar esta afirmación; imposible sería probarla.

¿Qué dogma ó artículo de fe, qué principio de moral, qué acto del culto, resulta infringido ó violado, por el mero hecho de que circulen libremente carruajes los días del jueves y viernes de la Semana Santa?— Ninguno, absolutamente ninguno.

A nadie ofende; y en cambio, favorece á todos. Podrán efectuarse transportes urgentes cuya demora perjudica al comercio; todos los vecinos, y en especial los que habitan en barrios extremos, podrán trasladarse, como de costumbre, de un punto á otro de la ciudad; y cada cual, usando de su libertad podrá ir á donde sus obligaciones, su devoción ó su gusto le aconsejen.

Ni es cierto, tampoco, que se quebrante ninguna costumbre.

La *costumbre* implica la libertad de hacer ó no hacer una cosa; pues donde hay una imposición ó una prohibición de la ley, no hay actos libres, voluntarios, espontáneos, únicos que pueden crear verdaderas costumbres.

No toque, pues, á rebato el *Diario de Barcelona*, que no hay para qué. La libertad que ha concedido nuestro Ayuntamiento, es una exigencia de la vida moderna, y la disfrutaban las principales ciudades del mundo, desde la capital de la Cristiandad, hasta la de nuestra archi-católica España.

Lo que realmente ^{**}ha escandalizado á la opinión de Barcelona, es la injusta campaña emprendida por la gente negra y por el

órgano del *tartufismo*, contra la apertura de la capilla protestante que ha levantado en nuestra ciudad la colonia inglesa, en uso de un indiscutible derecho.

Todas las naciones civilizadas reconocen y garantizan el derecho de cada cual á comulgar en aquella religión que quiera; siendo una aberración inconcebible de la Iglesia, que allí donde no domina invoca el derecho sagrado de los católicos á regir su conciencia; desconozca en cambio este derecho de los demás y se convierta en perseguidora, en aquellos países que tienen la desgracia de soportar su yugo.

Esta intransigencia medioeval que nos pone en ridículo y nos llena de vergüenza ante los extranjeros, ni es religiosa, ni cristiana ni siquiera católica.

Es realmente aspiración de los católicos, la *unidad*; pero esta unidad católica, este ideal de que todo el país, y á ser posible todo el mundo, tenga la misma religión, no se realizará jamás con imposiciones ni prohibiciones oficiales; es obra de amor, que solo puede conseguirse convirtiendo á los no católicos.

Pero los fanáticos de esta tierra lo entienden de otra manera. No sienten (como decía el inolvidable *Clarín*) la inspiración de los apóstoles; no quieren recorrer el mundo como San Pablo, llamando á los gentiles; prefieren la hipocresía á la verdad; quieren que *parezca* que hay unidad católica, porque á todos los no católicos se les amordace, se les obligue á callar sus creencias, á esconder su culto, como si fuera enfermedad secreta.

¡Qué escándalo! Y el Gobierno, según parece, ha cedido en parte ante esas exigencias; y cuando entre los mismos católicos, León XIII, Lavignerie, Ireland, Gibbons, Sotolli, Ryan, Strossmayer y tantos otros, defensores del catolicismo tolerante, humano, expansivo, han reconocido repetidas veces que era necesario tomar como colaboradores á todos los hombres buenos y piadosos que viven fuera de la comunión católica; se quiere hoy, en nuestra culla y hospitalaria Barcelona, que neguemos á los protestantes ingleses, cristianos aunque no papistas, el derecho de abrir y ostentar públicamente su capilla evangélica para adorar á Dios, según sus creencias; se quiere que escondan sus sentimientos religiosos, como si la maldita Inquisición pudiera retonar en el siglo xx y en esta desdichada tierra, sedienta de amor, de justicia y de libertad.

A. B.

LA PUBLICIDAD

Martes 9 de Mayo de 1905